

חונכות בזה"ב

מדריך לחונך

מגוון פעילויות למפגשים
בין החונך לחניך

צוות כתיבה:

נחמיה זרחוביץ
שושנה כהן

ייעוץ מקצועי:

ד"ר רחל רותם, מנהלת אגף זהירות ובטיחות בדרכים, משרד החינוך

עריכת הלשון: יעל לביא

גרפיקה והדפסה: ארט פלוס

הוצאה לאור: גף הפרסומים, משרד החינוך

קראו ותרמו בהערותיהם: (לפי סדר א-ב)

איילה אייל, הסדנה הפדגוגית לבטיחות בדרכים, פתח תקווה
יוסי איתן, ראש המסלול לחינוך יצירתי, מכללת סמינר הקיבוצים
אלה אלגרסי, השרות הפסיכולוגי-ייעוצי, משרד החינוך
נגה בכרך, ממונה על החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים במחוז חיפה, משרד החינוך
מיכל רגב, מפקחת תכנים ותכניות לימודים בבטיחות וזה"ב, האגף לתכנון ולפיתוח, משרד החינוך
מרגלית רטר, ממונה על החינוך לזהירות ולבטיחות בדרכים במחוז הצפון, משרד החינוך
חנה שוורץ, רכזת ארצית להשתלמויות, האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים (תשס"ז)

תודות:

לד"ר שרית סגל, ראש לימודי הפסיכולוגיה במכללת לוינסקי, שקראה והעירה את הערותיה לנספח: "תרומתם האפשרית של ילדים לילדים – נקודת מבט פסיכולוגית התפתחותית".

ללאה סלע, מפקחת מעקב, בקרה ופיתוח, שכתבה את הנספח: "כשרים ומגבלות בהתנהלות בדרך של ילדים צעירים, בני שש עד שמונה בכיתות א'-ב".

תודה למנחות המחוזיות של "עצמאים בשטח" ושל תכניות אחרות לכיתות ה-ו, על עריכת פרויקט החלוצי ועל תיקונו, ועל התאמת המדריך לחונכים: אורלי יחזקאל, אורנה סער, אלה אוחיון, דניאלה סהר, חגית כהן-שמסיאן, ניצה רנר, פסיה קרולינסקי ותמי דקל.
תודה לאנשי המרכזיה החינוכית של "מעין החינוך התורני" שתרמו כמה מרעיונותיהם.

בתי ספר המבצעים חונכות בזה"ב ותרמו תמונות המתארות פעילותם:

בית ספר יסודי ראשונים, מעלות

בית ספר יסודי ארזים, מעלות

בית ספר תיכון עירוני י"ד, תל אביב

בית ספר יסודי עין גנים, פתח תקוה

בית ספר מידעני פיק"א, פתח תקוה

תוכן העניינים

הקדמה

מה בחוברת?

החוברת כוללת את הנושאים והפעילויות לעבודה של החונכים עם החניכים שלהם. האוגדן מכיל פעילויות המתאימות לחונכות אישית (חונך וחניך), לחונכות זוגית (זוג חונכים חונך זוג חניכים), לחונך אחד, לשלושה חניכים או לחונכות קבוצתית. נוסף על הצעות ל-12 מפגשים (כולל מפגש פתיחה ומפגש סיכום), מכיל האוגדן גם הדרכה לחונכות קבוצתית, לפעילויות הקשורות לחגים ולמועדים, ולפעילויות המתבססות על יחידות הוראה קיימות. בסוף החוברת מפורטת רשימה של מקורות לעיון נוסף ולהכנת פעילויות נוספות.

כל מפגש בין חונכים לחניכים יכלול:

- △ הגדרה של מטרת המפגש
- △ ידע מתחום הבטיחות בדרכים
- △ מאגר פעילויות הכולל: הסבר מילולי, הדגמה, תרגול
- △ משוב מידי וישיך

לחונכים

- קראו את ההנחיות הבסיסיות לעבודה עם החניכים.
- האם יש לכם שאלות על ההנחיות הללו?
- האם ישנן הנחיות נוספות שלדעתכם כדאי להוסיף?

השגו מאוּבָּר!

- אגם אוזמיניק איזוק ואהלו בזצאכמ אל ראיולג אפאילויג נוספול
- השלו אכננו פאילויג אעניינולג ואינולג
- ופהלו בילג: לכה פאילולג גניס בזורה אשכנעל אג האסריק אל גניסילולג ולל גניפירולג בזרכיק.

הנחיות בסיסיות לעבודה עם החניכים

1. אתם מקור חיקוי עבור החניכים שלכם, ולכן עליכם לשמש דוגמה בהתנהגותכם גם במפגשי החונכות וגם בהתנהגות שלכם בדרך.
2. התייחסו באופן אישי לחניכים, והעניקו להם תשומת לב רבה. הקפידו על יצירת אווירה חברית תומכת ויחסים בין-אישיים טובים.
3. תקשיבו לחניכים שלכם ותקצו להם זמן מספיק לחשיבה ולביצוע המשימות שאתם מטילים עליהם.
4. הקפידו להעניק לחניכים שלכם את כל המידע החיוני, עזרו להם כנדרש, ותנו להם משוב וחיזוקים חיוביים על הפעילות שלהם.
5. כדאי שתקבעו גבולות ברורים ביחסים שלכם עם החניכים. חשוב למצוא את האיזון הנכון בין מנהיגות וסמכות לבין חברות.
6. עליכם לגלות רגישות והבנה לצורכי החניכים, אך יחד עם זאת לא להיכנע לכל בקשה או דרישה שלהם ולא לפתח יחסי תלות.
7. תכננו היטב כל מפגש הנחיה. לפני כל מפגש הנחיה מלאו דף תכנון והציגו אותו בפני המחנך שלכם או בפני המורה המרכז את פעולת החונכות בבית-הספר.
8. בסיום המפגש שלכם עם החניך תנו לו משוב מידי, ורשמו את מהלך הפגישות ב"דפי ההערכה".
9. מומלץ מאוד שתשמרו את דפי התכנון ואת דפי ההערכה. הם יכולים לשמש אתכם כ"יומן חונכות".
10. זכרו לפנות בכל בעיה או התלבטות אל המחנך או אל המורה המרכז את פעולת החונכות ולהיעזר בהם.

חלום אמיתי!

לכל פעילות מחנך זיג-הספר יש לקבל כסף מאנכר
הכינה, ולקיים את הפעילות אל-פי הבוראול שנגנל.

דף תכנון למפגשי החונכות

תכנון המפגש

תאריך ושעת המפגש _____ מקום המפגש _____
שם החניך _____ שם החונך _____

א. תכנית פעולה

מטרותיי במפגש (נא הגדר במדויק, הדבר דרוש כדי שתבין מה בדיוק אתה צריכה לבצע, וכדי שתוכל להעריך באיזו מידה הצלחת):

נושאים

דרכי ביצוע

ב. מה אני צריכה להכין למפגש?

אמצעי עזר נדרשים, חומר רקע על הנושאים – מקורות, אביזרים, דפי עבודה, דברים נוספים

הערות ושאלות שיש לי אל מחנך הכיתה שלי או אל המחנך של החניך שלי

דפי הערכה למפגשי החונכות:

מני אמצע הערכה?

- א. זקנינו כל מפגל, והערכה מאפשרת לך לזכור את זיכרון הפעילות בהשאלה אמה לגבול, האם השגה את מה לגבול?
מייצג הזכור ניגן לשלנו צברים כבר אקראי המפגל הנאי.
- ב. אחר מספר מפגלים ("סיכומי אמצע") כצאי אמצע הערכה כאלה יגרי
- ג. פוסט בקופה הפעילות - כצאי אקיים הערכה מסכמת

א. הערכה - לאחר ביצוע הפעילות:

1. איזה דברים מתוך התכנית שתכננתי הצלחתי לבצע במפגש?

---

2. מה מתוך הדברים שתכננתי לא יצא לי לבצע? מדוע?

---

3. האם היו דברים שלא תכננתי ועלו במפגש? אילו דברים?

---

4. האם השגתי את מטרת המפגש?

---

5. באיזו מידה הביצוע תאם את הערכת הזמן שלי לגבי כל פעילות? הסבר

הערכה מסכמת

הערכת הפעילות מנקודת המבט של החונך:

(לשלב סיכומי אמצע ולסיום הפעילות כולה)

הצלחות שהיו לי בפעילותי

קשיים שהיו לי בפעילותי

כיצד התגברתי על הקשיים?

מה עליי לשפר?

ממה נהניתי במיוחד, ממה לא נהניתי?

הערכת הפעילות מנקודת המבט של החניך -

(לשלב סיכומים באמצע ובסיום הפעילות כולה)

מה שסיפר לי/אמר/ה לי... (כאן יבוא שם החניך)
מה למד החניך?

ממה נהנה החניך?

ממה לא נהנה החניך?

מה היה חסר לחניך?

מה היה מיותר לחניך?

מה שעמם את החניך?

חזרה
לתוכן
עניינים

מפגשי חונך וחניך

חונכות אישית או בזוגות

מפגש פתיחה

המטרה

היכרות, תיאום ציפיות ועריכת הסכם.

מידע לחונכים

המפגש הראשון עם החניך שלך חשוב מאוד. הרושם שיתקבל במפגש הראשון ביניכם ישפיע על המשך הפעילות. לכן, חשוב לך להתכונן היטב למפגש זה. במפגש הראשון יש לערוך היכרות מעמיקה בין החניך לחונך וליצור הסכמה המחייבת הן אותך והן את החניך שלך.

ביצירת ההסכם עם החניך יש להביא בחשבון את:

מטרת המפגשים, משך הזמן של כל מפגש, כמות המפגשים, מועדי המפגשים, מיקומם, כללי התנהגות מחייבים ותיאום ציפיות. יש להציג בהסכם את הזכויות לצד החובות והדרישות. חשוב שהחניך יהיה שותף לניסוח ההסכם וכך גם יהיה מחויב לו. ההסכם יהיה ברור ומובן אך גם גמיש וניתן לשינויים. חשוב גם להבהיר את חשיבות קיום ההסכם ואת התוצאות של אי-קיומו. חשוב לנסח בכתב את ההסכם ולחתום עליו.

צברים להייג'י כוזה להמניך ללי יצא, יבין, יאלה וינהג אל-
פיהם זלקיזוג המפגל

פעילויות אפשריות עם החניכים

פעילויות להיכרות חונך-חניך:

1. "חבילה עוברת" – עוטפים בשכבות של עיתון הפתעה סמלית כמו: ממתק, מכונית קטנה, מחזיר אור, וכד'. מטמינים בין עטיפה אחת לאחרת שאלות הקשורות לפעילות החונכות. הילד והחונך יענו על השאלות, כל אחד בתורו, עד שתתגלה ההפתעה (הפעילות מתאימה יותר לעבודה עם כמה חניכים).
2. סימני דרך החונך ירשום שאלות אחדות על פתקים ויסתיר אותם ברחבי בית-הספר (הפעילות מתאימה לעבודה עם חניך אחד או יותר). לאחר מכן, ייפגשו החונך והחניך וישוחחו על הנושאים השונים.

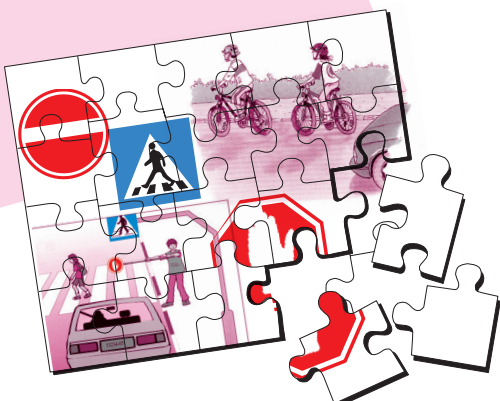
שאלות לדוגמה:

- לשם מה נפגשים? מתי נפגשים?
- באיזה יום? באיזו שעה?
- מה אני אוהב לעשות? מה אני לא אוהב?
- מה שמות החברים הטובים שלי?
- באילו חוגים אני משתתף?
- היכן אני גר? איך אני מגיע לבית-הספר?
- מהו מספר הטלפון שלי?
- אילו קשיים יש לי בדרכי לבית-הספר ובחזרה ממנו?
- ממה אני חושש בדרכי לבית-הספר ובחזרה ממנו? ועוד.

הכנת פזל

- △ החניך ו/או החונך אוספים תמונות של: מכוניות, תמרורים, כביש וכל מה שקשור לדרך.
- △ רושמים על חלקי התמונה הגזורים, בצידם האחורי, שאלות הקשורות לפעולת החונכות.
- △ גוזרים את התמונה/ציור בהתאם לסימונים.

החונך והחניך מרכיבים את חלקי הפזל רק לאחר שהם עונים על השאלות הרשומות על גבי חלקי התמונה (אם החניך עדיין לא כותב בעצמו, יכתוב החונך את מה שיכתוב לו החניך).

פעילות לתיאום ציפיות - קופסת הפתעות

ציוד שיש להכין לפני הפעילות

קופסה בגודל של קופסת נעליים, תמונות של מכוניות ותמרורים שהחניכים יאספו, דבק, מספריים, ניירות, פתקים ריקים וכד'.

מהלך הפעילות

1. החונך והחניך יכינו קופסה יפה בצורה של מכונית או תמרור. ניתן גם להביא קופסה ריבועית או מלבנית ולהדביק עליה יחד תמונות הקשורות לנושא, כמו: מכוניות, תמרורים, כביש, מדרכה וכד'.
2. על פתקים ריקים ירשמו החניך והחונך את הציפיות שלהם מהמפגשים, (שיהיה מעניין, מאתגר, לא מעליב וכד'). כמו כן ירשמו נושאים שבהם הם רוצים לעסוק במהלך המפגשים, ואשר קשורים להתנהלות בדרך כהולכי רגל, כנוסעים ברכב וכרוכבים על אופניים.
3. החונך והחניך יפרטו, כל אחד בתורו, שאלות שקשורות לכל אחד מהנושאים (אם החניך מתקשה בכתיבה - יכתוב החונך את דברי החניך). מקפלים את הפתקים ושמים בתוך הקופסה. שאלות לדוגמה בנושא חציית הכביש: איך אני חוצה את הכביש ברחוב (שם הרחוב המוכר)? במעבר החצייה הסמוך לבית-הספר ניצב פח אשפה גדול המסתיר לי את שדה הראייה, מה עושים? ועוד.
4. החונך והחניך יבחנו את הפתקים שעליהם רשומים הציפיות, הנושאים והשאלות, ויחליטו יחד על הסכם "חונכות זה"ב".

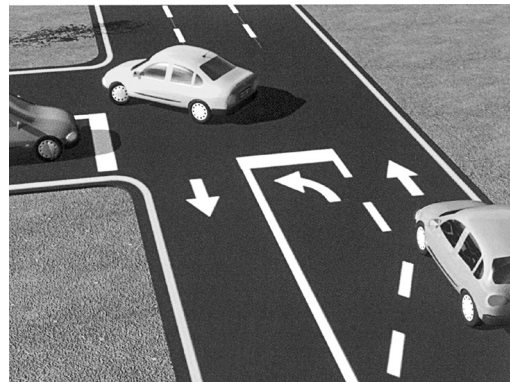
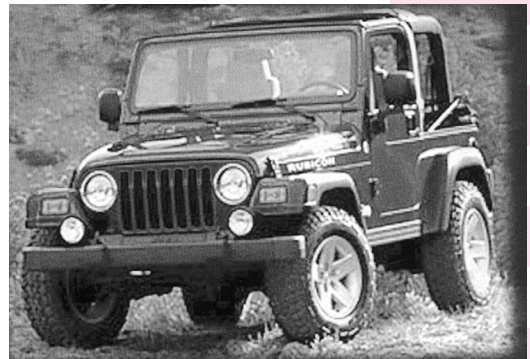

פעילות להסכם חונכות זה"ב

החונך והחניך ינסחו הסכם משותף הכולל את מועדי המפגשים, המקום והציפיות של כל אחד מעצמו, מהאחר ומהפעילות, ואת הנושאים שבהם יעסקו במהלך מפגשי החונכות.

כל אחד מהצדדים יקבל עותק מההסכם ויתחייב לקיים אותו. ההסכם הוא הדדי ומחייב, הן את החניך והן את החונך.

חזרה לתוכן עניינים

בחירת מסלול הליכה

המטרה

החניך יבחר ללכת מביתו לבית-הספר בדרך הבטוחה.

מידע לחונכים

מביתו של החניך אל בית-הספר ניתן, לעיתים, ללכת בדרכים שונות. בדרך כלל התלמיד בוחר ללכת במסלול אחד קבוע, אך לפעמים הוא משנה את מסלולו בגלל מצב רוח, בגלל חברים שהחליט לפגוש בדרך ועוד. על החניך להכיר את מסלולי ההליכה האפשריים מהבית לבית-הספר בסביבת מקום מגוריו. עליו לדעת את היתרונות והחסרונות, את הקשיים והסכנות של כל מסלול ולבחור את מסלול הליכתו. עליו להביא בחשבון את כל השיקולים הקובעים מהי הדרך הבטוחה שכדאי לו ללכת בה.

המסלול הבטוח הוא:

- △ מסלול שיש בו מדרכות או שבילים להולכי רגל.
- △ שנדרשת בו פחות חציית כבישים.
- △ שיש בו מעברי חצייה מרומזרים ומעברי חצייה עם משמרות זה"ב.
- △ שכמות כלי הרכב בו מעטה.
- △ שתנאי הראות בו טובים, שאין גורמים המקשים על שדה הראייה כמו שלטים, מבנים, עיקולים ועוד.

חשוב לזכור:

באסלול ובטוח אינן זוכה באסלול בקצר ביוגר.

גם במסלול הבטוח ביותר יש להקפיד על כללי החצייה:

- △ לעצור צעד אחד לפני שפת המדרכה.
- △ להסתכל לכל הכיוונים.
- △ להאזין לקולות התנועה.
- △ לחצות רק כאשר אין רכב מתקרב.
- △ לחצות בקו ישר ובהליכה ערנית ומהירה תוך הסתכלות לצדדים.

צברים להייגי כוזה שהינך ללי יצל, יזין, ילל וינג אל-
פיוק זלקזוג הופגל

פעילויות אפשריות

שיחה על הדרך הבטוחה

החונך ישאל את החניך וירשום את דברי החניך בדף הפעילות:
כיצד מגיע החניך לבית-הספר?

האם הוא מגיע בהליכה, ברכב פרטי, או בתחבורה ציבורית?

עם מי הוא מגיע לבית-הספר - עם חברים, הורים, אחים?

באיזה מסלול הוא הולך. מהם שמות הרחובות והמקומות הבולטים?

האם הוא בחר את המסלול?

האם הוא משנה לפעמים את המסלול?

למה נבחר מסלול זה?

האם ילדים שגרים ליד ביתו הולכים במסלול שונה לבית-הספר?

האם ישנם מפגעים¹ בדרך? מהם?

---

1 מפגעים בדרך הם גורמים שונים, חפצים שונים, כמו גזם עצים, מיכלי אשפה גדולים, פסולת בניין ועוד, שעלולים לסכן את המשתמש בדרך, או לוחות מודעות שמקטינים להולך הרגל את שדה הראייה, ולעיתים אף מאלצים אותו לרדת מהמדרכה לכביש. עיסוק נרחב יותר בנושא המפגעים בדרך מופיע במפגש השני, המדרכה, עמודים 76-85 וניתן לשלבו גם כאן.

מה הוא עושה כשיש מפגע בטיחותי בדרך?

האם הוא חוצה את הכביש לבדו?
האם ההורים שלו מרשים לו לחצות כביש לבדו?

האם ישנם בסביבה מקומות שבהם קל יותר לחצות כביש ומקומות שבהם קשה יותר לחצות כביש?

האם ישנם מקרים שבהם החניך חושש לחצות כביש? מה הוא עושה במקרים אלה?
האם הוא מבקש עזרה?

כאשר החניך מבקש עזרה, האם אנשים נענים לבקשתו?

אם אינו מבקש עזרה – מדוע אינו מבקש?

רבים מהחניכים מתקשים בחציית הכביש ומתביישים לבקש עזרה (לעיתים עזרה מצד מבוגרים מוכרים יכולה להציל חיים).

ספר לחניך שלך איך אתה מגיע לבית-הספר, ועל השיקולים שלך בבחירת מסלול הליכתך.

פעילות של הורים עם ילדים להיכרות של המסלול הבטוח

ההורים יכולים לסייע בתיעוד המסלול מהבית אל בית-הספר, וגם לסייע לחניך לצלם חלקים מתוך מסלול הליכתו.

צייר / שרטט את המסלול הבטוח

על דף חלק לבן צייר יחד עם החניך שלך את מסלול ההליכה שלו מהבית אל בית-הספר.

צפייה וסיוור: בחירת המסלול הבטוח

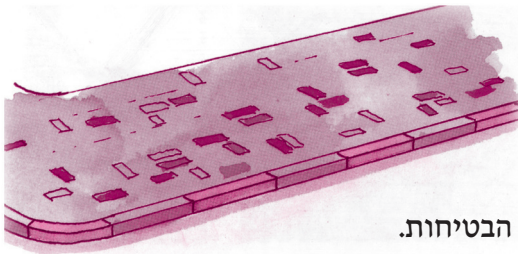
ערוך סיור עם החניך שלך. אם ניתן, כדאי לקבוע עם החניך ללכת יחד אתו לבית-הספר או לחזור יחד אתו הביתה בסיום יום הלימודים. הסיור ייערך בסביבה המוכרת לחניך. תכננו את המסלול הבטוח ליעדי הליכה: לבית-הספר, למתנ"ס, למרכז הקניות, לחברים ועוד. אפשר גם לערוך סיור יחד עם החניך בסביבה לא מוכרת, ולבחון עמו פתרונות אפשריים לבחירת מסלולי הליכה בטוחים.

△ יש להקפיד על הוראות הבטיחות.
△ בכל יציאה מתחום בית-הספר, יש לקבל את האישורים המתאימים ואת ההנחות המתאימות.

המדרכה

המטרה

החניך ישתמש במדרכה בהתאם לכללי הבטיחות.

מידע לחונכים

המדרכה היא חלק מן הרחוב. היא נבנתה אמנם עבור הולכי הרגל אך גם עליה מתרחשת פעילות תעבורתית, שמחייבת את הולכי הרגל להתנהגות בטיחותית. טעות חמורה היא לחשוב שהמדרכה 'שייכת' להולכי הרגל ומקנה להם ביטחון מוחלט. המדרכה משמשת לעיתים גם את כלי הרכב למעבר, כמו בכניסות וביציאות ממגרשי חנייה, ולחנייה עליה במקומות שבהם היא מותרת (בעיקר בערים הגדולות).

כללים חשובים בהליכה על מדרכה:

- △ בהליכה על המדרכה יש ללכת תמיד כמה שאפשר רחוק מהכביש ואף פעם לא על שפת המדרכה.
- △ ילדים צעירים ילכו בליווי מבוגרים. המבוגרים ילכו בצד הקרוב לכביש והילדים בצד הרחוק מהכביש.
- △ כאשר הולכים בקבוצה, יש ללכת בטור ולהימנע מדחיפות וממשחקים.
- △ בהליכה על המדרכה יש לשמור על ערנות ועל זהירות כל הזמן.
- △ יש לשים לב במיוחד למקומות שבהם שפת המדרכה שקועה, כי במקומות אלה עשויים כלי רכב לעלות על המדרכה כדי לחנות או כדי לחצות לכיוון החנייה.

מתקני רחוב ומכשולים על המדרכה

על המדרכה מוצבים מתקנים שונים כמו:

עמודי תמרורים

עמודי תאורה

תחנות אוטובוס

פחי אשפה

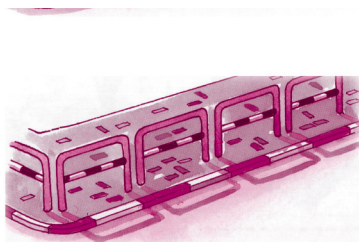
עצי נוי

ספסלים, ועוד.

בהליכה על המדרכה יש לעקוף את מתקני הרחוב בצד הרחוק משפת המדרכה.

יש מקרים שבהם המדרכה חסומה על-ידי מכשול זמני כמו פסולת בנייה, ערימת גזם גינה, רכב חונה, עבודות שיפוץ בדרך וכדומה. גם במקרים כאלה יש להעדיף לעקוף את המכשול בצד הרחוק מהכביש. אם הולך הרגל אינו יכול לצעוד על המדרכה והוא נאלץ לרדת אל הכביש, עליו לעשות זאת בזהירות, לפי כל כללי החצייה, ולוודא שהכביש פנוי.

מעקה הבטיחות - המעקה מוצב בדרך כלל מול שער בית-הספר או מבנה ציבורי אחר, וזאת על מנת למנוע מהתלמידים להתפרץ אל הכביש בעת יציאתם. יש להדגיש, שמעקה הבטיחות, למרות צורתו, אינו סולם למשחקים או לישיבה. יש להימנע מלטפס עליו, לא לשבת עליו ולא לעבור דרכו.

צברים להיגיי כוזה להמניך לשי יצא, יצין, יאלג וינג אל-
פיוג זלקולג גמפגל:

פעילויות אפשריות

על מדרכות, מתקני רחוב ומכשולים

ערוך סיור עם החניך שלך ברחובות הקרובים לסביבת בית-הספר ולסביבת מקום מגוריו של החניך:

△ בדקו יחד את סוגי המדרכות השונים, ואתרו תקלות ומכשולים בדרך.
△ נסו לתת פתרונות להליכה בטוחה במדרכה באותם מקומות בעייתיים שמצאתם.

△ אתרו יחד מסלול הליכה קבוע עבור החניך, ושימו לב למקומות שבהם מותרת עלייה של מכוניות על המדרכה (כניסה לחנייה, חנייה מוסדרת על המדרכה וכד') ותרגלו הליכה במקומות אלה.

△ במקום מאוד שקט החונך יכול להדגים כיצד הליכה על שפת המדרכה עלולה לגרום להולך הרגל לאבד שיווי משקל, למעוד וליפול לכביש.

יצירה: המדרכה ומה שעליה

ציוד נדרש: דף תצלומים/איורים של אביזרי רחוב, מספריים הגוזרים קרטון קשיח, דף עם ציור של מדרכה.

מהלך הפעילות:

א. הדביקו את אביזרי הרחוב על קרטון קשיח.

ב. גזרו אותם.

ג. הציבו אותם במקום המתאים.

ד. הציגו, הסבירו והדגמו: כיצד מכוניות, אוטובוסים או כלי רכב גדולים מתקרבים

אל המדרכה וחלק מהם בולט כלפי שטח המדרכה. האם הייתם משנים מקום

של אביזר מסוים ומדוע? כיצד תעקפו אביזרים ומכשולים? ועוד

אפשרות שנייה: הכינו דגם של רחוב מוכר לשניכם. הביאו מכוניות קטנות ובובות.

אתם יכולים לאסוף תמונות של מתקני רחוב מספרים ומאתרי האינטרנט. אפשר

גם לצלם מתקני רחוב בסביבה הקרובה וליצור אוסף.

בהליכה על המדרכה יש להקפיד במיוחד על:

מפגעים בטיחותיים בדרך

מידע לחונכים

מפגעים בטיחותיים הם מכשולים בדרך, המסכנים את בטיחותם של עוברי הדרך - הולכי רגל, רוכבי אופניים, נהגים ומכוניותיהם.

דוגמאות למפגעים בטיחותיים:

- △ בורות בדרך
- △ מרצפות שבורות
- △ תמרור שנפל, התעקם או נשבר
- △ צמחייה המסתירה את שדה הראייה או מפריעה למעבר על המדרכה
- △ כלי רכב החונים על המדרכה
- △ מכולת אשפה או פסולת המפוזרת על המדרכה
- △ רמזורים מקולקלים
- △ מעברי חצייה מטושטשים
- △ תאורה לקויה

מה עושים כשנתקלים במפגע בטיחותי?

יש להתקשר לאחד הגורמים המטפלים במפגעים בטיחותיים ולדווח על המפגע. כל גוף ציבורי מטפל במפגע אחר, אך גם אם לא מתקשרים לגורם הנכון, סביר שהוא יפנה את הדיווח ליעד הנכון, או שימסור למתקשרים את פרטי הגוף הציבורי שאליו צריך לפנות.

הגורמים השונים המטפלים במפגעים בטיחותיים:

- △ הרשות המקומית (עירייה, מועצה)
- △ מטה הבטיחות העירוני
- △ מטה החירום העירוני
- △ תחנת המשטרה
- △ חברת האוטובוסים
- △ מע"צ (מחלקת עבודות ציבוריות)

כיצד עלינו להתנהל בדרך כשאנו נתקלים במפגעים המפריעים לנו בהליכתנו?

כאשר מפגע בטיחותי חוסם את דרכנו, עלינו לעקוף אותו, וכמובן רצוי לעשות זאת בצד המדרכה הרחוק מהכביש. אם אין ברירה ונאלץ לרדת אל הכביש, נעקוף את המפגע סמוך ביותר למדרכה, ולא לפני שנבדוק את מצב התנועה בכביש, כדי שלא נסתכן, חלילה. אם המפגע הבטיחותי חוסם קטע גדול מהדרך, נחצה את הכביש במקום המתאים לכך, ונמשיך את דרכנו בבטחה במדרכה שמנגד.

פעילויות

זהו את המפגעים

מהם המפגעים הבטיחותיים הנראים בתמונה?

הוסיפו לרשימה עוד שמות של מפגעים בטיחותיים המוכרים לכם.

איתור מפגעים בטיחותיים בדרך

סיירו באזור מגוריהם ובקרבת בית-הספר. אתרו מפגעים בטיחותיים וצלמו, ציירו או תארו אותם בכתב.

מקום המפגע	תיאור המפגע	הסכנה למשתמשי הדרך	מועד הסיור (יום / שעה)
א.			
ב.			
ג.			
ד.			
ה.			

כשנתקלים במפגע בטיחותי

מספר הטלפון	א. הגורמים המטפלים במפגעים בטיחותיים

ב. כיצד עלינו להתנהל בדרך כשאנו נתקלים במפגעים המפריעים לנו בהליכתנו?

צברים להיגי כוצה להמנין ללי יצא, יבין, יאלה וינהג אל-
פיהם באקזול המפגל

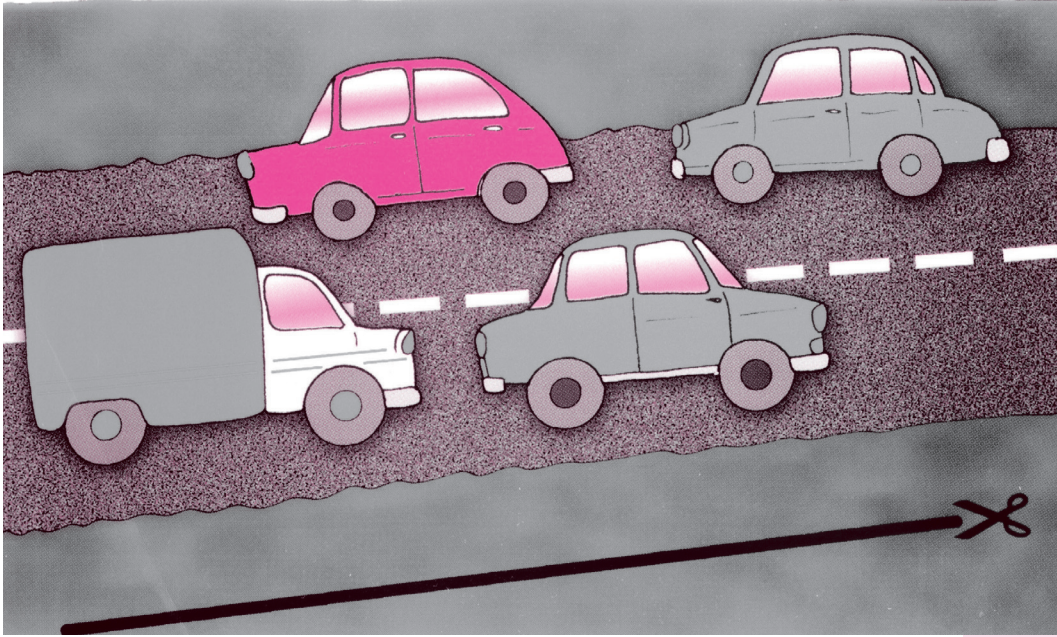

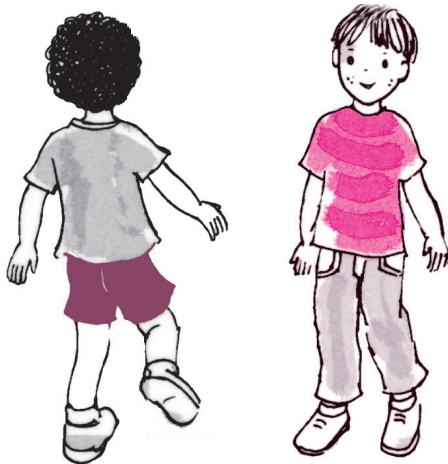

כשאין מדרכה...

כשאין מדרכה, אנו הולכים בשולי הדרך בצד שמאל, בשול השמאלי, רחוק ככל האפשר מהכביש.
כך נוכל לראות את המכוניות הבאות מולנו ולהיזהר מהן.

לפניכם תמונה של דרך ללא מדרכה. עשו חריץ לאורך הקו השחור.

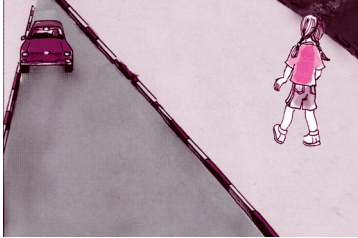
גזרו את הציורים של שני הילדים. השחילו את הילד הראשון דרך החריץ, והובילו אותו לאורך החריץ שבשולי הכביש. האם פניו פונות לתנועה? האם הוא רואה את המכוניות חולפות? עתה, השחילו לחריץ את הילד השני. האם פניו פונות אל המכוניות החולפות? מי משניהם, לדעתכם, בטוח יותר בדרכו?

כשאין מדרכה אנו הולכים בשולי הדרך, במרחק-מה מהכביש, בצד שבו נוכל לראות את המכוניות הבאות מולנו. כך נוכל להיזהר כשנראה רכב מתקרב.

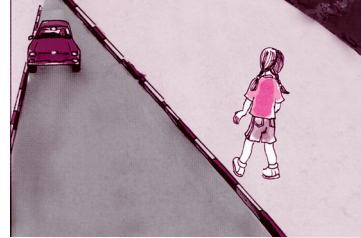

הליכה נכונה

מצאו את התמונה שבה נוהג הילד לפי הכלל.

הולכים רחוק
משפת המדרכה.

עוקפים מכשולים
בצד הפנימי
של המדרכה.

יש לבדוק היטב
בטרם נעבור -
שקע בשפת
המדרכה מסמן
כניסה לחנייה.

ילדים קטנים
נותנים יד למבוגר
והולכים בצד הרחוק
מהכביש.

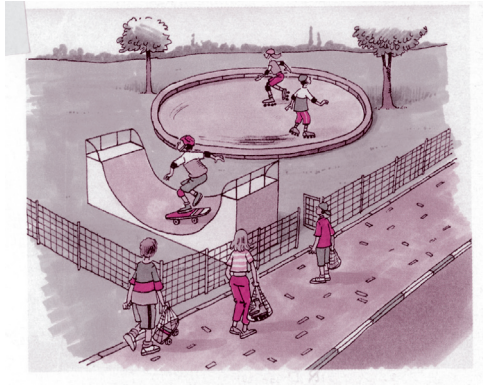

כשאין מדרכה -
הולכים מול
כיוון התנועה
רחוק משפת הכביש.

חזרה
לתוכן
עניינים

מפגש שלישי

מקומות משחק

המטרה

החניך יבחר מקום בטוח למשחק.

מידע לחונכים

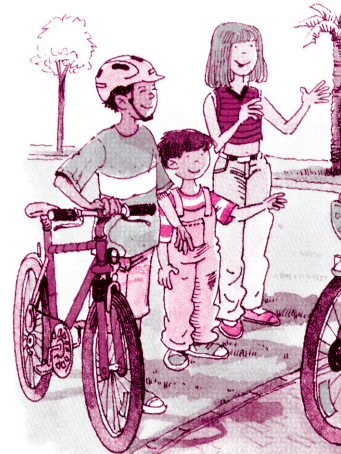
ילדים משחקים במקומות שונים. יש להבחין בין מקומות בטוחים למשחק לבין מקומות שאינם בטוחים או מסוכנים למשחק.

- אחד התנאים החשובים במקום בטוח למשחק הוא הגנה מפני כלי רכב. לכן, Δ אסור לשחק ברחוב וגם לא על המדרכה גם ברחוב שקט שהתנועה בו דלילה - הנהגים אינם מצפים לפגוש ילדים משחקים ועלולים להיות מופתעים ולפגוע בהם.
- Δ אין לשחק בשולי הכביש וגם לא על המדרכה - כדור עלול להתגלגל אל הכביש, והילדים השקועים במשחק עלולים לרוץ אחריו ולהיפגע.
- Δ אין לשחק במגרש חנייה גם אם הוא מגרש חנייה פרטי של משפחת החניך. מגרש חנייה אינו מקום בטוח למשחק - כלי רכב של בני המשפחה או אחרים (אבא של חבר, טכנאי, שליח דואר ועוד) יכולים להיכנס אל מגרש החנייה או לצאת ממנו ולהפתיע את הילד המשחק.

כללים לבחירת מקום משחק בטוח וההגעה אליו

- △ יש לבחור מסלול הגעה בטוח למקום המשחק.
- △ הכדור יהיה מונח בשקית או בתיק בזמן ההליכה למגרש המשחקים.
- △ את האופניים יש להוביל בהליכה עד למקום המיועד לרכיבה: מגרש הספורט, מגרש המשחקים או הגן הציבורי.
- △ הקורקינט יהיה מקופל וארוז בתיק או תלוי עם רצועה על הכתף.
- △ כל אביזרי המשחק האחרים יהיו בתוך תיק בזמן ההליכה למגרש המשחקים, שמא יפלו או יתגלגלו אל הכביש.
- △ יש לשחק במקום שהוא מרוחק מרחק סביר מכביש סואן, ממגרשי חנייה, ממסילת ברזל, מתחנת אוטובוס.
- △ יש לשחק במקום מרוחק מאתרי אשפה ופסולת.
- △ יש לשחק במקום שאין בו שיפועי קרקע מסוכנים.
- △ עדיף לשחק במקום שיש בו מתקנים בטיחותיים כמו: גדר, ברז מים וכדומה.
- △ בגן ציבורי יש להתחשב בהולכי הרגל, באנשים האחרים המשתמשים בו (למשל: היושבים על ספסל) ובילדים הקטנים המשחקים בו.

צבריק להייגי כוזה להחניך לטי יוצא, יזין, יאלה וינהג אל-
פיהג זלקיזוג הוהפגל

פעילויות אפשריות - מקומות משחק

שיחה

שיחה עם החניך על סוגי המשחקים שבהם הוא רגיל לשחק, ועל מקומות המשחק העדיפים עליו ועל חבריו.

החונך והחניך יכינו רשימה של מקומות בטוחים ומקומות מסוכנים למשחק בשכונה של החניך, ויפרסמו את הרשימה על לוח הזה"ב שבבית-הספר או בעיתון.

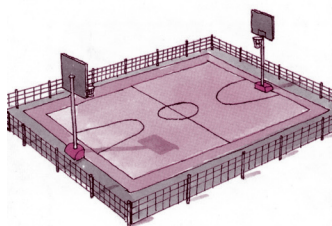
משחק קלפים

- △ הכינו קלפים עם איורים המביאים לידי ביטוי מקומות מסוכנים ומקומות מותרים למשחק.
- △ גזרו את הקלפים.
- △ הדביקו אותם על נייר קרטון.
- △ כל אחד בתורו ירים קלף ויכריז אם הקלף שבידו הוא מקום משחק מסוכן או מקום משחק בטוח.
- △ המנצח הוא מי שהצליח להכריז את התשובה הנכונה.

אגל ספורט

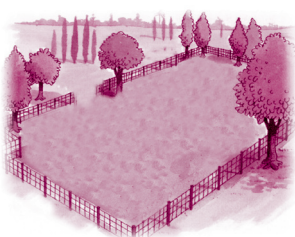
חניה פרטיה

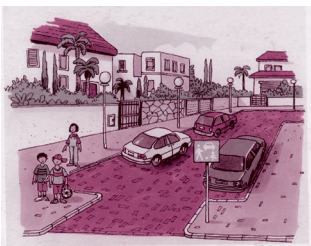
הליכה אל האגל כאלו
הכניו בגוף לקיג

חנה אגזכר

חוב אשולב

חצר רביג

חניה של זיג אשולב

חניון זיבורי

גניק זיבורייק

אגל אשקיקס אגזכר

חנה - זכניסה לחצר רביג

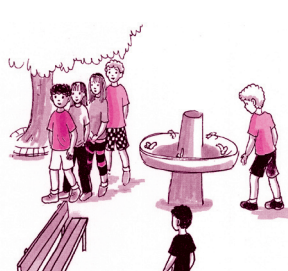
אגל חנייה זיגי

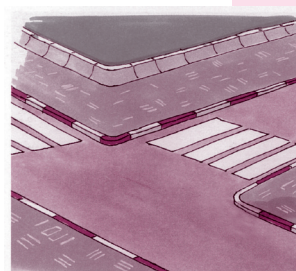
גן זיבורי

חצר זיג ספר

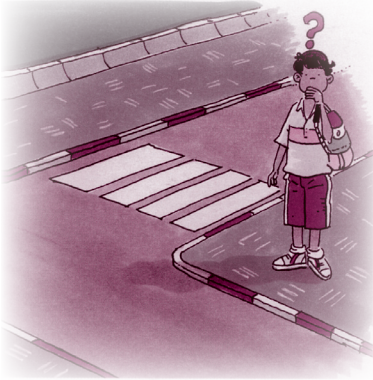

איז רכזיל

חזרה
לתוכן
עניינים

כללים לחציית הכביש איך חוצים?

מטרה

החניך יכיר את כללי החצייה הנכונה ויפעל על-פיהם.

מידע לחונכים

בודקים את הדרך ובוחרים את המקום הבטוח ביותר לחצייה.

פירוט המקומות לחציית כביש על-פי רמת הבטיחות, ראו במפגש השני.

△ עוצרים צעד או שניים לפני שפת המדרכה: ראשית, עוצרים צעד אחד, לפחות, לפני שפת המדרכה. ככל שהתנועה בכביש צפופה יותר וזמן ההמתנה מתארך, הולכי הרגל נוטים להיצמד לשפת המדרכה ומתקרבים לכביש. מצב זה מסוכן כי הולכי הרגל עלולים להיפגע ממכוניות נוסעות. לכן, עוצרים צעד אחד, לפחות, לפני שפת המדרכה.

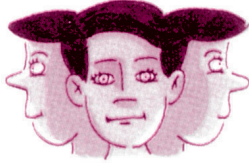

△ מתבוננים לכל הכיוונים
 △ מסתכלים בתשומת לב לכל הכיוונים:
 ולא מסתפקים במבטים לשמאל ולימין בלבד. מכוניות עלולות להגיע גם מאחור וגם מלפנים, בעיקר כשנמצאים ליד צומת או ליד מגרש חנייה.

△ מאזינים לקולות התנועה:
 רעש מנועים, צפירת כלי רכב וצופרים של רכב ביטחון - כל אלה מלמדים על מצב התנועה. לכן, ההאזנה לפני החצייה חשובה.

△ כאשר הכביש פנוי חוצים בקו ישר, בהליכה מהירה ובערנות.

△ את הכביש חוצים בזריזות ובקו הישר והקצר ביותר. אין לחצות באלכסון, כי בחצייה באלכסון שוהים זמן רב יותר על הכביש. צריך גם לזכור, ששדה הראייה של מי שחוצה באלכסון מוגבל באחד הצדדים.

△ ממשיכים להסתכל לכל הכיוונים.

△ תוך כדי החצייה יש להמשיך ולהסתכל לצדדים על מנת להימנע מכלי רכב שעלולים להופיע באופן בלתי צפוי.

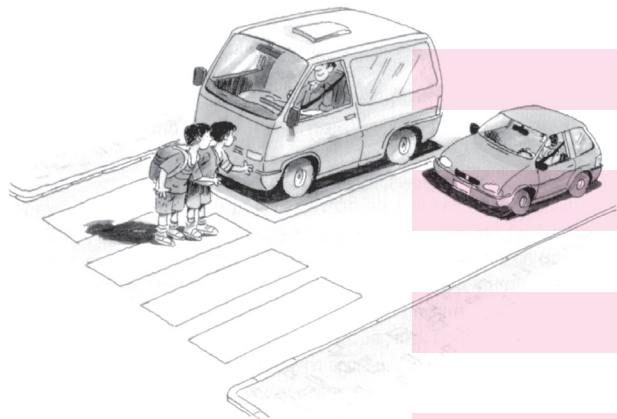
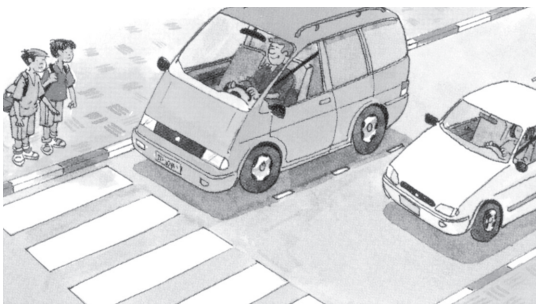
△ בתום החצייה עולים למדרכה ועוברים לצדה הרחוק מהכביש

△ בהליכה על המדרכה יש להעדיף תמיד את הצד הרחוק מהכביש. כשילדים צועדים יחד עם מבוגרים, ילכו הילדים בצד הרחוק מהכביש.

חשוב לזכור

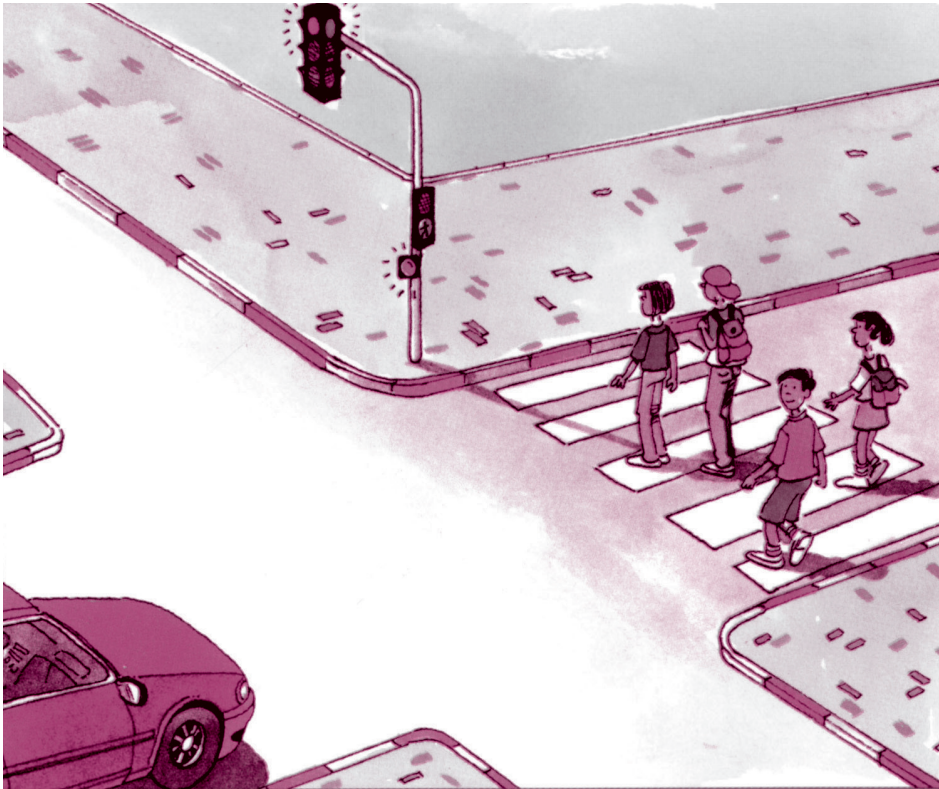
זהירות - רכב עוקף! איור

אם רכב עוצר לפני מעבר חצייה, צריך להשתדל ליצור קשר עין עם הנהג ברכב שעצר, כדי לוודא שהוא רואה אותנו ומבין שאנחנו מתכוונים לחצות. יש לבדוק אם הרכב עצר עזירה מוחלטת והנהג ממתין ומאפשר להולך הרגל לחצות. מתחילים בחצייה, וכאשר מגיעים לקצה המכונית שעצרה עוצרים על מנת להסתכל לצדדים ולוודא שאין רכב שעוקף את הרכב שעצר, ושהכביש פנוי ואפשר להמשיך בחצייה. רק כאשר הכביש פנוי, ממשיכים לחצות בערנות ובהליכה מהירה.

הרמזור להולכי הרגל

"גם בירוק חובה לבדוק". כאשר ברמזור להולכי רגל דולק האור האדום אסור להתחיל בחציית כביש, ומי שנמצא על הכביש חייב לפנות אותו מיד. יש להמתין על המדרכה, צעד או שניים לפני שפת המדרכה, כל עוד דולק ברמזור האור האדום. כאשר מופיע האור הירוק לא מתחילים לחצות לפני שבודקים אם הכביש פנוי, ורק אז חוצים לפי הכללים. כשהאור הירוק מתחלף לאור אדום באמצע החצייה אין לחזור ואין להתעכב, אלא יש לסיים את החצייה במהירות. אם רואים מרחוק את האור הירוק להולכי רגל, אין לרוץ אל מעבר החצייה. מוטב להמתין לאור הירוק הבא ורק אז לחצות. זה אמנם גוזל מעט זמן, אבל החצייה תהיה בטוחה יותר ותמנע את החשש שמא יתחלף האור הירוק לאדום.

צברים שרייגי כוזה שרימנין שלי יצא, יבין, יאלה ויגניג
זאקזוג היפגל

פעילויות אפשריות

סיור וצפייה: התנהגות הולכי הרגל

1. צא עם החניך שלך אל הרחוב וצפו יחד בהולכי הרגל כאשר הם חוצים את הכביש. כדאי לשים לב גם להתנהגות הנהגים.
2. שוחח עם החניך שלך על הבעיות של הולכי הרגל בעת החצייה ועל התנהגותם תוך כדי החצייה. האם שמתם לב להבדלים בהתנהגות הולכי רגל שונים?

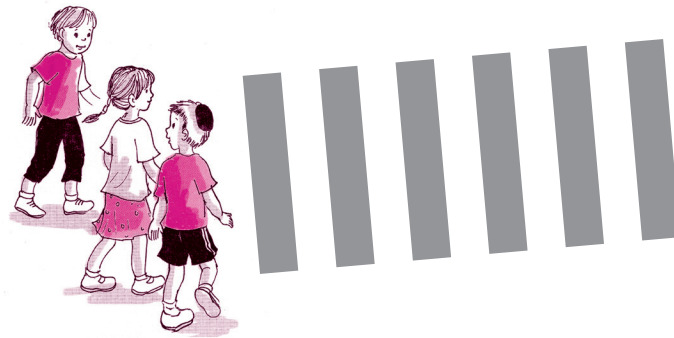
תרגול חצייה נכונה

הכנה: לצייר על המגרש בבית-הספר כביש ומעבר חצייה.

תרגל עם החניך שלך את כללי החצייה על-ידי הדמיה של כביש בחצר בית-הספר.

1. שוחח עם החניך שלך על הכללים לחצייה בטוחה של כביש
2. שאל את החניך שלך: במה לדעתו דומה מעבר החצייה לתרגול בתוך חצר בית-הספר למעבר החצייה שבכביש? במה הוא שונה?

יצירה

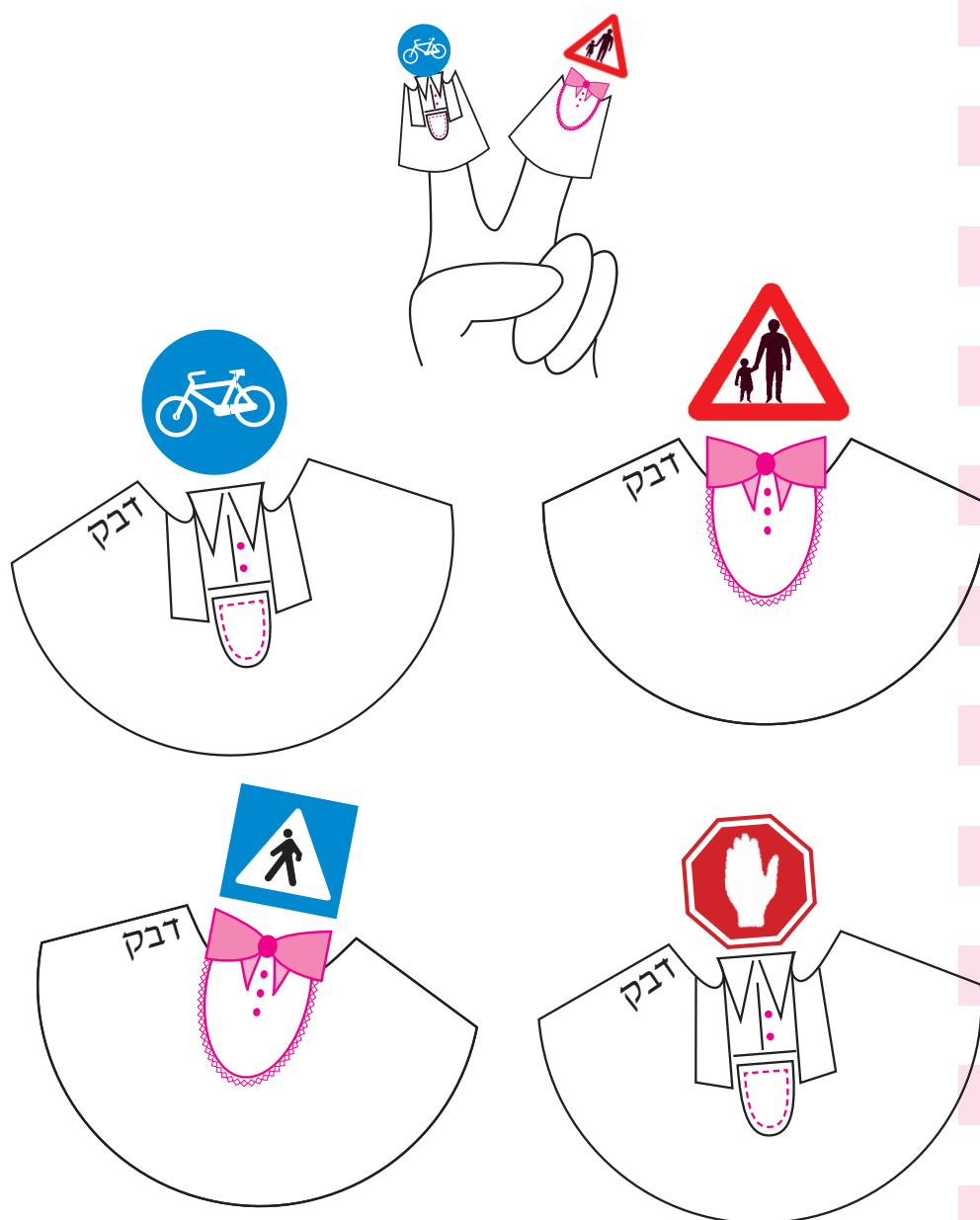
1. הכן עם החניך שלך כרזות מעוצבות של כללי חציית הכביש, כל כלל בנפרד, וסדרו אותם לפי הסדר. בתום הפעילות אפשר לתלות את הכרזות בכיתת החניך. אם כמה חניכים מאותה כיתה עוסקים בנושא הזה במקביל, אפשר לארגן תחרות לעיצוב הכרזות.
2. בניית דגם תלת-ממדי של סביבת בית-הספר או של שכונת המגורים של החניך. אפשר לבנות את הדגם מאמצעים פשוטים וזמינים כמו: אריזות קרטון, גלילים, צבעים, ניירות צבעוניים, מכוניות צעצוע ובובות צעצוע. בעזרת הדגם הזה ניתן לבצע תרגילי הדמיה ומשחק של מצבים מורכבים בדרך כמו: מעבר בין מכוניות חונות, חצייה במעבר חצייה כשרכב אחר עוקף וכד'.

תיאטרון בובות

הכן משחק אצבעות:

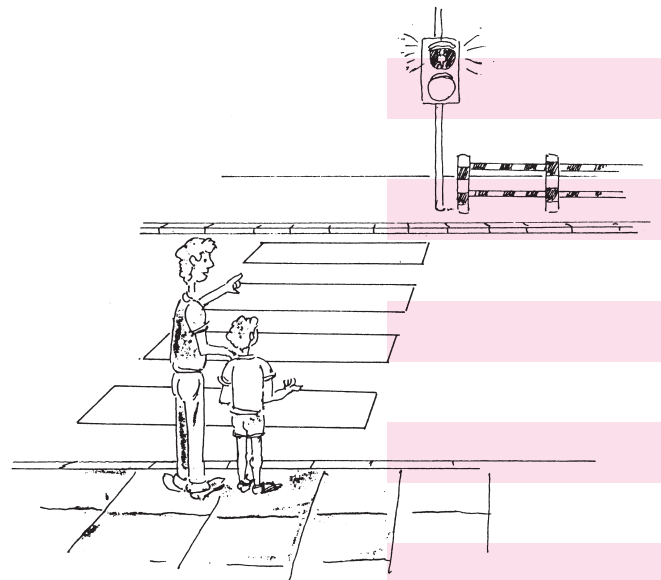
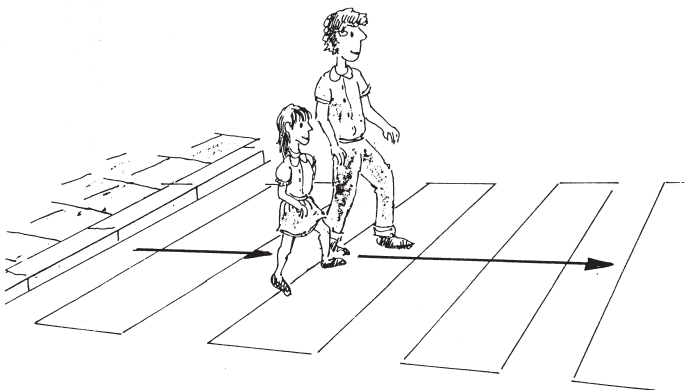
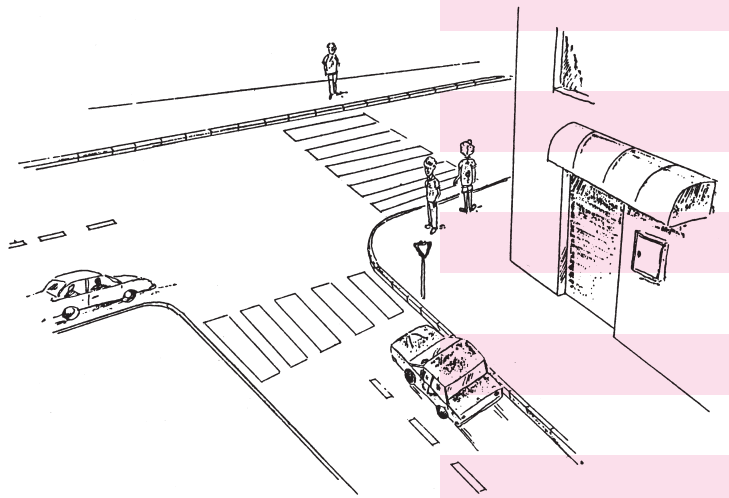
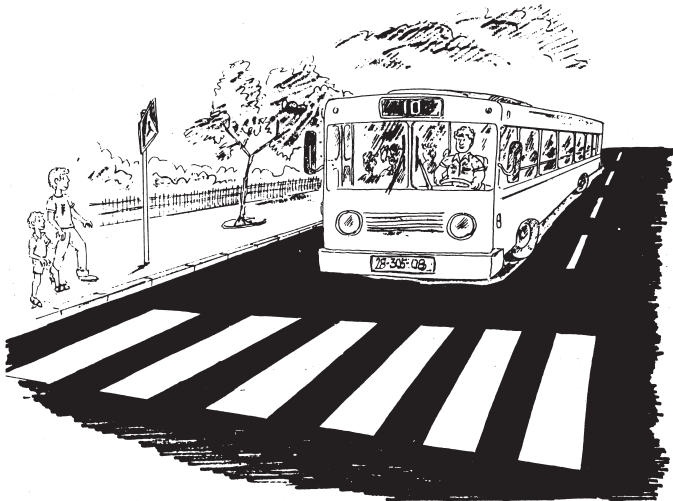
1. לאייר כף יד – בכל אצבע לרשום מילת מפתח שמייצגת כלל של חצייה: עצור, התבונן, האזן, קו ישר, ערנות. צייר תמרור או איקון שמייצג את הכלל.
2. הכן בובות אצבע – כל אצבע מספרת סיפור.
3. החניך והחונך יספרו איש לרעהו סיפור על חצייה בטוחה ויכתבו אותו במחברת.

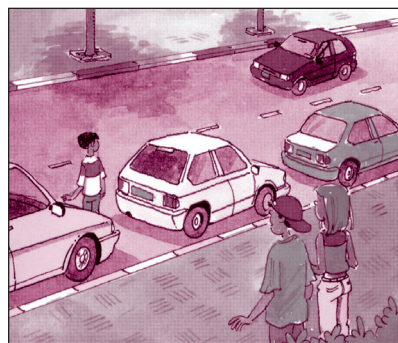
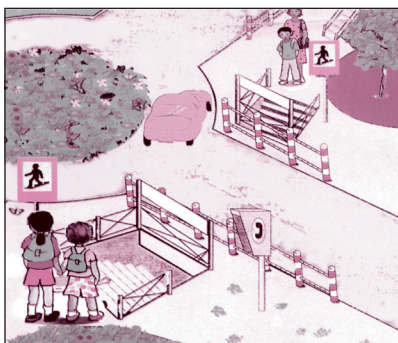
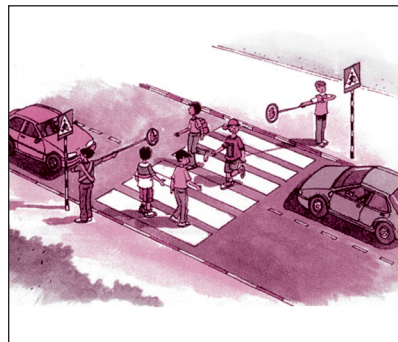
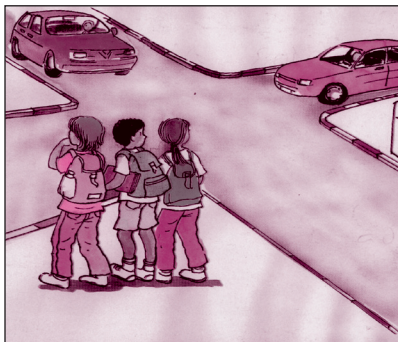
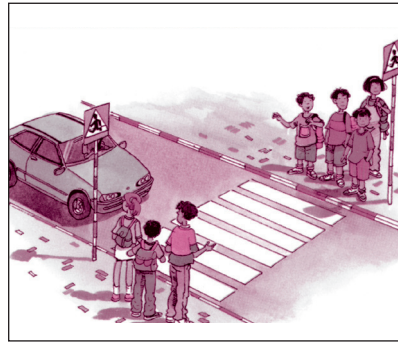
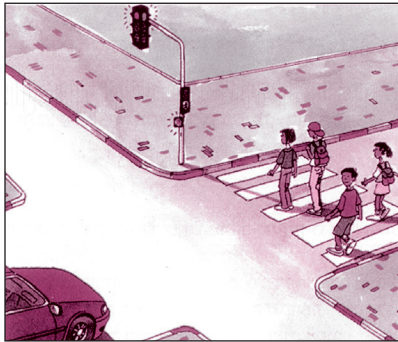
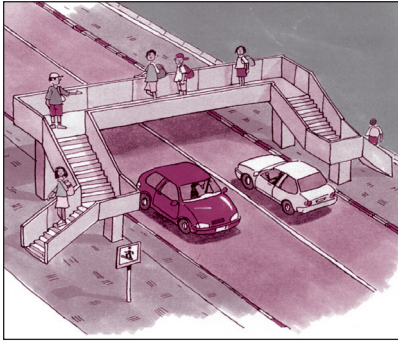
כללי זהירות בדרך

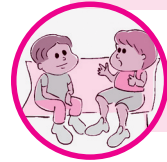
הציורים הבאים מרמזים על כללי זהירות בחציית כביש. רשמו את הכללים מתחת לציורים.

איפה בטוח יותר לחצות

1. מצלמים את הכרטיסים שלמטה 3 או 4 פעמים.
2. מערבבים את הכרטיסים ומחלקים באופן שווה לחונך ולחניך (אם משתתפים במשחק כמה חניכים, יחולקו הכרטיסים באופן שווה בין כולם).
3. כל אחד יוציא כרטיס ויניח אותו על השולחן.
4. מי שהניח כרטיס הנמצא במקום גבוה יותר במדרג הבטיחות – יקבל את כל הכרטיסים שהונחו (שני כרטיסים או יותר, תלוי במספר השחקנים). אם המשתתפים הניחו אותו כרטיס – כל אחד יניח כרטיס נוסף.
5. המנצח: מי שצבר את מספר הכרטיסים הגדול ביותר.

חציית הכביש - מקומות לחצייה היכן חוצים?

המטרות

1. החניכים יכירו את הקושי בחציית הכביש לבדם, ויכירו אפשרויות שונות של מעבר כביש, על-פי מידת הסיכון/ הבטיחות שבהם.
2. החניכים יחצו את הכביש במקום המתאים והבטוח ביותר.

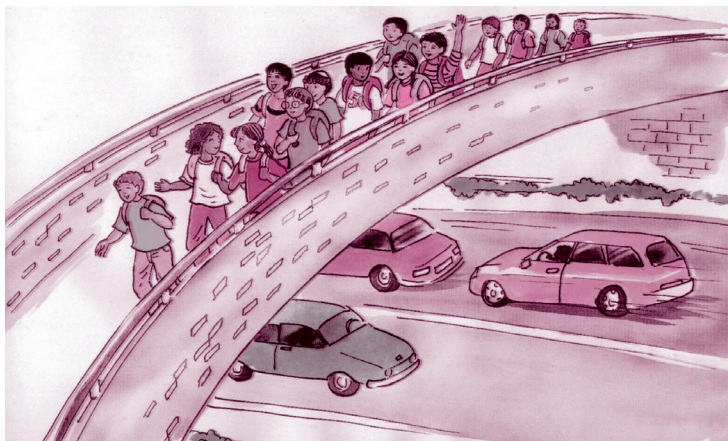
מידע לחונכים

יש להסביר לחניכים הצעירים שעליהם להימנע מחציית הכביש לבדם, ורצוי שייעזרו באדם מבוגר מהם. חשוב לשים לב, שההסבר לחניכים לא יעליב אותם, וכדאי להדגיש את ההיבטים שמוכרים לחניכים כמו עומס תנועה, קומתם הנמוכה, הליכתם האיטית יותר ועוד.

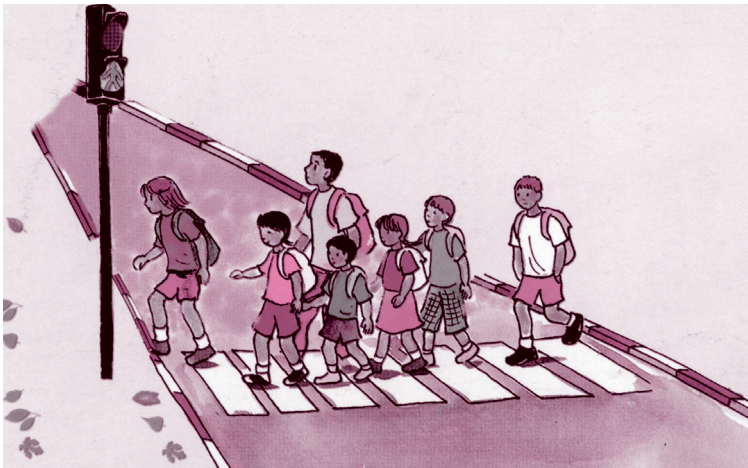

מקומות לחציית הכביש על-פי רמת בטיחותם, מן הבטוח ביותר אל הבטוח פחות

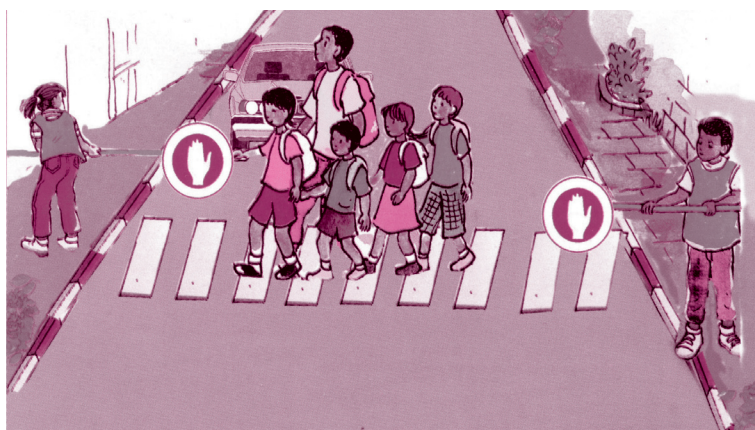
△ **גשר או מנהרה להולכי רגל** - מקומות אלו הם הבטוחים ביותר לחציית כביש, שכן, יש בהם הפרדה מוחלטת בין הולכי הרגל לכלי הרכב. עם זאת, ישנם מנהרות ומעברים תת-קרקעיים לא נעימים ואפילו מפחידים במקצת, וכדאי לשוחח על כך עם החניכים.

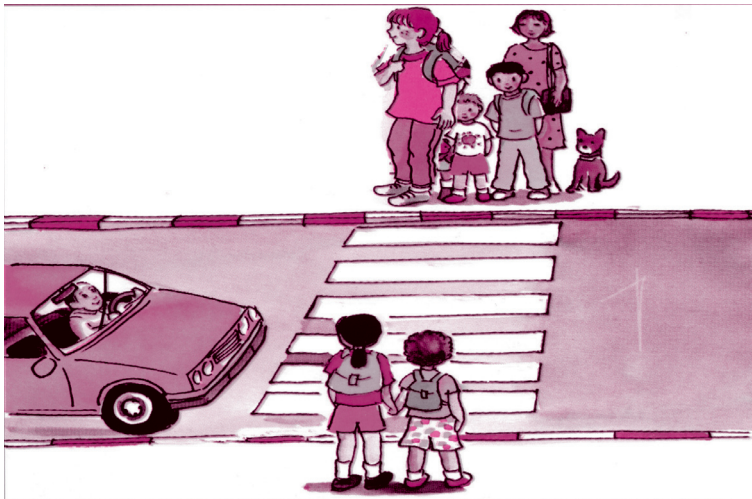
△ **מעבר חצייה מרומזר** - במעבר חצייה מרומזר יש בדרך כלל הפרדה בזמני המעבר בכביש, זמן מעבר להולכי הרגל וזמן מעבר לכלי הרכב. גם במעבר חצייה מרומזר חייב הולך הרגל לחצות את הכביש בזהירות. גם אם מופיע אור ירוק ברמזור להולכי הרגל, עליו לבדוק שהכביש פנוי ורק אז להתחיל בחצייה. לעולם אין לסמוך על הנהגים. מופע אור ירוק משותף: ישנם מעברי חצייה שבהם האור הירוק מופיע גם ברמזור לנהגים וגם ברמזור להולכי הרגל (בפנייה ימינה בצומת ובמקומות בודדים גם בפנייה שמאלה). קורה גם שאחת המנורות ברמזור אינה פועלת ומטעה את הנהוג ברכב.

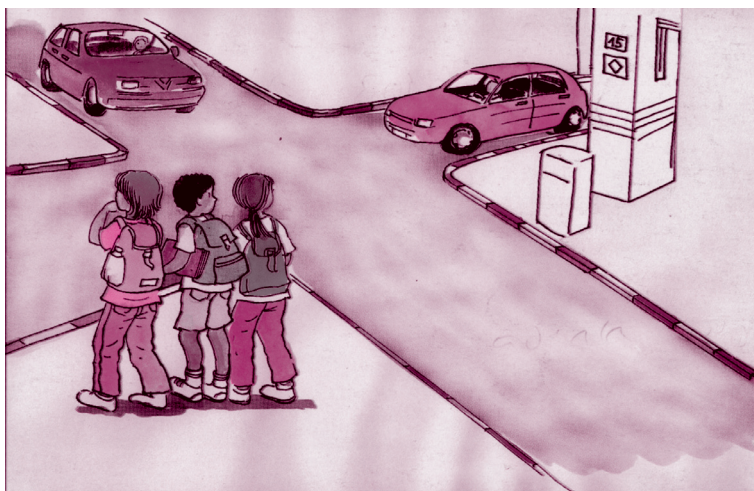
△ **מעבר חצייה עם משמרות זה"ב** - תלמידי משמרות הזה"ב ניצבים בחלק ממעברי החצייה ליד בתי-הספר בבוקר לפני תחילת הלימודים ובשעות הצהריים עם סיום הלימודים. מומלץ לחצות במקומות שבהם מוצבים משמרות זה"ב. אולם, חובה על הולך הרגל לבדוק שבעת פתיחת המעבר הכביש אמנם פנוי ושכל המכוניות עצרו.

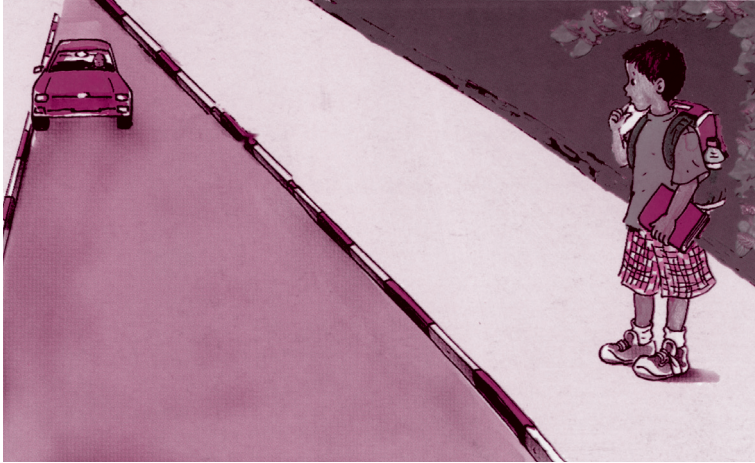
△ **מעבר חצייה מסומן כחוק** - מעבר חצייה הוא מקום מוסכם ומסומן שבו על הנהגים לאפשר להולכי הרגל לחצות בבטחה. סימון מעבר חצייה על הכביש מגדיר את קטע הכביש המסומן כמקום שבו הנהגים יודעים שמותר להולכי הרגל לחצות. מעבר חצייה מסומן בדרך כלל גם באמצעות תמרור מודיעין ג-7 'מקום מעבר חצייה'. על הולך הרגל להבין, שמעבר החצייה אינו מחסום פיזי שעוצר את כלי הרכב. הולך הרגל אינו יכול לצפות מראש את התנהגותו של הנהג. ההחלטה על חציית הכביש דורשת לבחון את המצב בכביש ולהפעיל שיקול דעת.

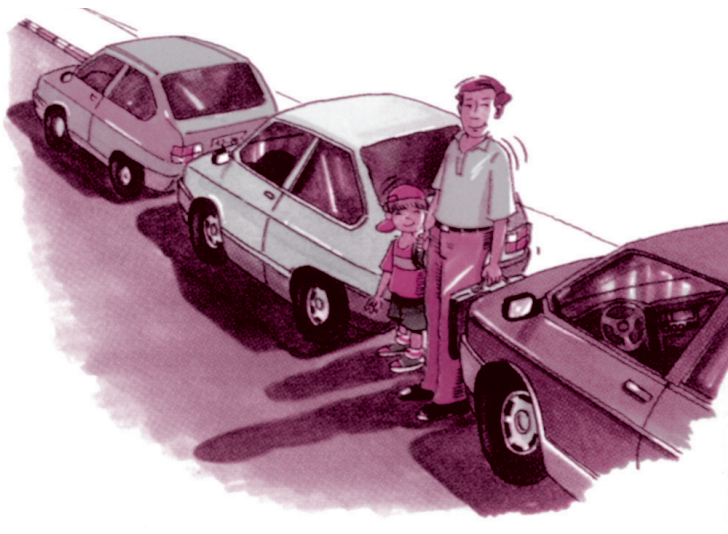
△ **ליד צומת בלי מעבר חצייה** - אם אין מעבר חצייה, רצוי לבחור לחצות בקטע כביש לא סואן בקרבת צומת. ליד צומת כלי רכב צריכים להאט או לעצור, וצפוי שנהגים יתנו את דעתם להתרחשויות בכביש. לעומת יתרון זה קיים גם חיסרון: באזור זה צפויה תנועת כלי רכב מכיוונים שונים, לכן יש לחצות אך ורק לאחר בדיקה ומבט לכל הכיוונים, ורק כאשר הכביש פנוי לחלוטין.

△ **קטע כביש בלי מעבר חצייה** - אם חייבים לחצות כביש ואין מקום חצייה מוסדר או אפשרות אחרת, יש להפעיל שיקול דעת ולהחליט היכן לחצות ומתי לחצות. מומלץ לחפש את קטע הכביש הצר ביותר, שיש בו פחות תנועה ושדה הראייה בו רחב, ולחצות אך ורק כאשר הכביש פנוי לחלוטין משני הכיוונים.

△ **חצייה בין מכוניות חונות** - חוצים בין מכוניות חונות רק כשאין אפשרות אחרת ומכוניות חונות לאורך כל הרחוב ואין מעבר חצייה קרוב. בוחרים את המקום המתאים ביותר לחצייה - עדיף מעבר בין כלי רכב נמוכים, שיש ביניהם מרווח גדול. בודקים שאין נהגים במכוניות החונות שבוחרים לחצות ביניהן. אם יש נהג ברכב החונה, חוצים לפני הרכב, ומוודאים שהנהג רואה אותנו ומבין שבכוונתנו לחצות לפני רכבו. מתחילים לחצות לפי הכללים, עוצרים כאשר מגיעים לקצה המכוניות החונות, בודקים שנית שהכביש פנוי, ורק אז ממשיכים בחצייה על-פי הכללים.

△ בזמן החצייה מסתכלים בערנות לכל הצדדים, וחוצים בקו ישר ובמהירות.

צברים להייגי כוזה שהחניך שלי יבא, יבין, יאשה וינהג אל-
פיוק באקבול המפגל

פעילויות אפשריות:

צפייה וסיור: מקומות חצייה בטוחים ומסוכנים

הכנה: החונך יסכם עם החניך שלו על מקום מפגש ביניהם.
סיור: א. החונך והחניך יסיירו בדרך המובילה לביתו של החניך.
ב. יכינו תרשים, או ציור של הדרך.

שיחה: על מקומות לחצייה בטוחה של הכביש

1. החונך והחניך יבררו היכן במקום המגורים שלהם קיימים אמצעים להסדרת החצייה, ויסמנו אותם בתרשים שהכינו.
2. החונך והחניך יבחנו את מקומות החצייה השונים על-פי התרשים שהכינו, וידרגו אותם מהבטוח ביותר אל המסוכן.
3. החונך יציג בפני החניך שלו את כל הסוגים של מקומות החצייה (כפי שמופיעים במידע לחונך ויתכן שלא נמצאים באזור המגורים של החניך) ויבקש מהחניך להסביר את מידת הסיכון שבכל אחד ממקומות החצייה.

צילום

החונך יחד עם החניך, או כל אחד מהם לחוד, יצלמו מקומות בטוחים ומוסדרים לחצייה ומקומות מסוכנים ואסורים לחצייה בקרבת בית-הספר, ויציגו את התמונות על לוח המודעות בבית-הספר.

יצירה

הכנה: החונכים והחניכים יחפשו תמונות של מקומות לחציית כביש בעיתונים, באינטרנט או בכל מקור מידע אחר.

מהלך הפעילות

הדבק את התמונות על קרטון קשיח.
גזור את התמונות.

סדר את התמונות לפי מקומות חצייה, מן הבטוח ביותר אל הבטוח פחות.

'שפת המדרכה' – כמו שפתיים, כמו שפת הים, קצה, גבול.
בהליכה על המדרכה אנחנו מתרחקים ככל האפשר משפת המדרכה.

'מאזינים לקולות התנועה' – לקוח מהמילה אוזניים, מקשיבים הקשבה פעילה, קולות התנועה – קולות נסיעה, קולות עצירה, קולות הצופרים.

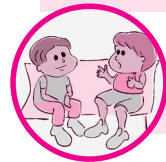
'חוצים בקו ישר, בהליכה מהירה ובערנות' – גם אלכסון הוא קו ישר, אבל הכוונה לקו הישר הקצר ביותר, על מנת להימצא זמן קצר על הכביש.

'ערנות' – תוך תשומת לב מרובה. חציית הכביש היא פעולה מסוכנת גם אם היא מתבצעת במקומות הבטוחים ביותר, לכאורה, ולכן עלינו להשתמש גם בחוש השמיעה וגם בחוש הראייה, וכל זאת בריכוז גבוה ובתשומת לב מרובה. לפיכך, אין להשתמש בטלפון נייד או לשמוע מוזיקה בעת החצייה, וגם אין לקיים שיחות עם חברים בעת החצייה. פעולת החצייה דורשת מאתנו ערנות מלאה.

חזרה
לתוכן
עניינים

תמרורים - מה הם אומרים?*

המטרה

טיפוח יכולת לזהות משמעות סימני תעבורה.

מידע לחונכים

התמרורים הם שפת הדרך, הם מזהירים מפני מכשולים, מורים על 'עשה ואל תעשה' ומודיעים לעוברי הדרך על כיוונים ועל אתרים. לוח התמרורים מחולק וממוין לפי קבוצות. לכל אחת מקבוצות התמרורים צורות וצבעים המייחדים אותה. הרשויות מציבות את התמרורים ומקפידות להציב אותם במקום נראה לעין. צבעי התמרורים מחזירים אור כדי שיהיה אפשר להבחין בהם מרחוק.

קבוצות התמרורים

36-X

37-X

2-B

13-B

62-B

48-B

40-B

37-B

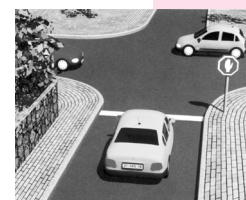

36-B

תמרורי אזהרה: מטרתם להסב את תשומת הלב של הנהגים לשינוי כיוון, לצמתים ועוד. רוב תמרורי האזהרה הם משולשים שקודקודם כלפי מעלה, שוליהם אדומים והרקע שלהם לבן (תמרורים א-36, א-37).

תמרורי הוראה (הוראה): מטרתם לתת לעוברי הדרך הוראות. על עוברי הדרך לציית להוראות. אי-ציות לתמרורי ההוראה עלול לשבש את הסדר בתנועה ולגרום לתאונה. תמרורי ההוראה מורים על 'עשה ואל תעשה'. תמרורי 'אל תעשה', הם עגולים בעלי שוליים אדומים ורקע לבן. הם מורים על

איסורי כניסה, איסורי פנייה ועקיפה ועוד (תמרורים ב-2, ב-13, ב-62). תמרורי 'עשה' הם עגולים ובתוכם משורטטות ההוראה על רקע כחול, כמו כיווני נסיעה מותרים (ב-48, ב-40). ישנם תמרורי הוראה אחדים שצורתם אינה עגולה, כשהבולטים שבהם הם תמרור 'עצור' - מתומן (תמרור ב-37), והתמרור 'תן זכות קדימה' (תמרור ב-36) - משולש שקודקודו כלפי מטה. צורתם מיוחדת כדי שיבחינו בהם בקלות בגלל חשיבותם הרבה לסדרי התנועה והבטיחות. לעיתים, הוראת תמרורי 'אל תעשה' מתבטלת כאשר התמרור מופיע שוב וחוצה אותו קו שחור אלכסוני.

* בתקליטור המצורף יופיעו התמרורים בצבעיהם המלאים והמדויקים

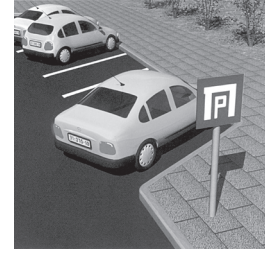

7-ג

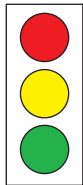

50-ג

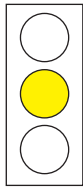
תמרורי מודיעין: תמרורים אלה נותנים מידע אך לא הוראה ולא אזהרה. הם מודיעים על מקום יישוב, על כיוונים ועל מרחקים. ישנם תמרורים המודיעים על מקום מעבר חצייה (תמרור ג-7) או כביש משולב (תמרור ג-50). חלק מתמרורי המודיעין מיועדים להולכי הרגל, כמו תמרורים המודיעים על מעבר כביש עילי או תחתי. בחלק מהתמרורים משולבים תמונות, ספרות ודברים כתובים. רוב התמרורים מרובעים. הצבע הכחול הוא הנפוץ בתמרורי המודיעין, אך מופיעים בהם גם הצבעים ירוק, אדום, צהוב, לבן וחום.

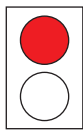
13-ד

ה-1,2,3

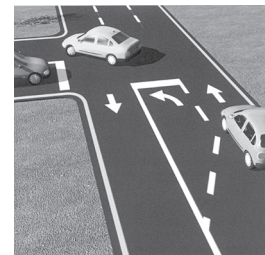

ה-5

ה-6

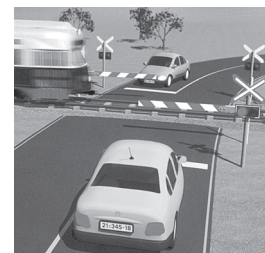
תמרורי סימון על פני הדרך: סימונים על פני הדרך מהווים תמרורים ומשמשים להסדרת התנועה בצורה יעילה. תמרורים אלה הם כתמרורי הוראה 'עשה' ו'אל תעשה'. הסימונים על פני הדרך צבעם בדרך כלל לבן או צהוב (תמרור ד-13), והם מופיעים בצבע כתום מחזיר אור בשעה שנעשות עבודות בדרך.

רמזורים ותמרורי בקרת נתיבים: הרמזורים ותמרורי בקרת הנתיבים הם תמרורי הכוונה, והנוהג ברכב חייב לציית להם. הרמזורים מיועדים להפרדה בין תנועה של כלי רכב בכיוונים שונים, ומטרתם לאפשר זרימה יעילה ובטוחה של תנועה בצמתים והגנה על הולכי הרגל. הצבעים לנהגים: ירוק, צהוב ואדום תמרורים (ה-1, ה-2, ה-3), להולכי הרגל - ירוק ואדום בלבד (ה-5, ה-6).

סימני עזר בדרך: מסייעים לתעבורה בטוחה על-ידי סימון נקודות תורפה ומטרדים בדרך כמו מחסום. צבעם בדרך כלל אדום-לבן או שחור-לבן.

צברים לפייגי כוזה להחניך ללי יצא, יבין, יאלג וינג אל- פיוק זלקזוג גימפגל

פעילויות אפשריות

תמרורים - מה הם אומרים?

משחק קלפים

הכנה:

החונך יכין ספר קלפים המכיל את כל הסימנים למשחק רביעיות.
יש להכין שני לוחות תמרורים מתוך לוח התמרורים על-פי הרשימה הבאה:
לוח תמרורים בלי ההסבר
לוח תמרורים עם הסבר על המשמעות שלהם

תמרורים, רמזורים ומתקני בטיחות

תמרורי אזהרה

א-12 צומת הצטלבות

א-37 הולכי רגל בקרבת מקום

א-35 מפגש מסילת ברזל

א-36 מעבר חצייה להולכי רגל לפניך

תמרורי הוריה - 'עשה'

ב-36 שביל לאופניים בלבד

ב-65 שביל להולכי רגל בלבד

ב-52 דרך לרכב מנועי בלבד

ב-48 תן זכות קדימה לתנועה

החוצה דרך במעגל תנועה

תמרורי הוריה - 'אל תעשה'

ב-62 אסורה הכניסה לאופניים

ב-37 עצור!

ב-64 אסורה הכניסה להולכי רגל

ב-3 אסורה הפנייה שמאלה

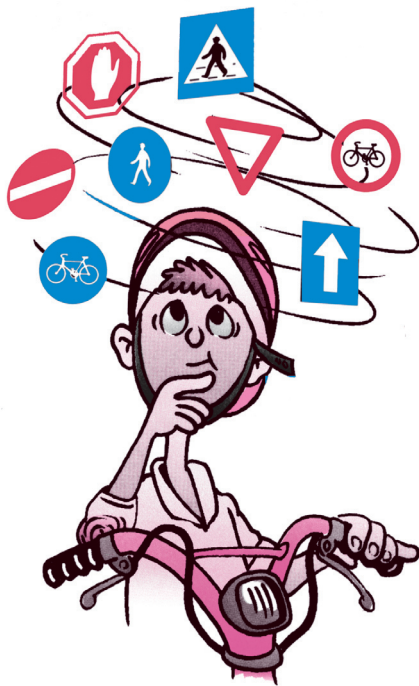
רמזורים

ה-1,2,3 רמזור להסדרת תנועת כלי רכב בצומת: אדום-צהוב-ירוק

ה-7 רמזור אזהרה: צהוב מהבהב

ה-8 רמזור להולכי רגל: אדום-ירוק עם דמות אדם

ה-11 רמזור מיוחד לפני מסילת ברזל

תמרורי מודיעין

- ג-7 מקום מעבר חצייה להולכי רגל
- ג-50 רחוב משולב
- ג-1 חנייה לכלי רכב
- ג-49 מותרת חנייה על המדרכה

מתקני עזר

- אי תנועה
- מעבר חצייה
- מעקה בטיחות
- גשר להולכי רגל

תמרורי סימון על פני הדרך

- ד-20 אבני שפה צבועות לסירוגין בכחול-לבן - מקום חנייה מוסדר
- ד-15 אבני שפה צבועות לסירוגין באדום ובלבן - אסורה כל עצירה או חנייה
- ד-21 אבני שפה צבועות לסירוגין באדום ובצהוב - אסורה עצירה למעט תחבורה ציבורית
- ד-16 מלבן לבן עם סימון X בתוכו - מקום אסור לחנייה. בדרך כלל - כניסה לחצר, למגרש חנייה

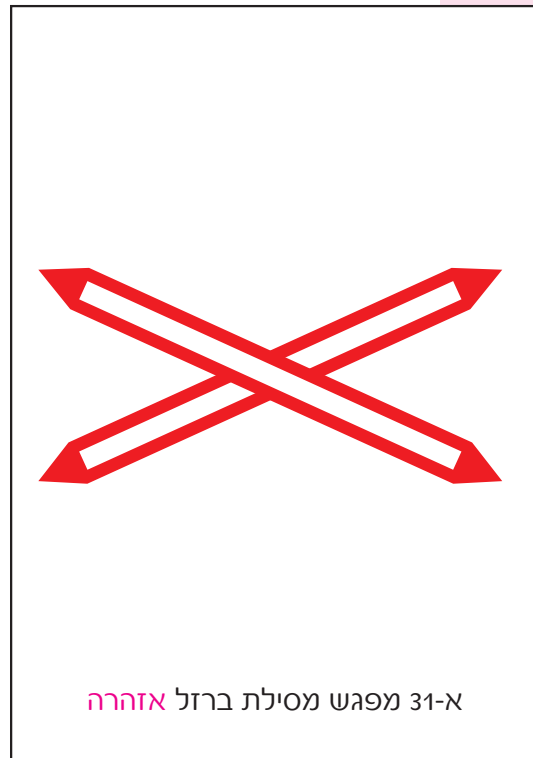
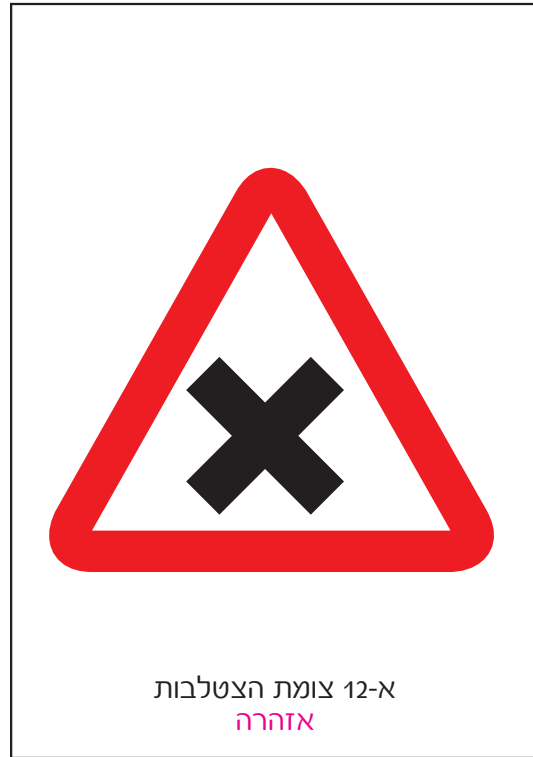
מהלך המשחק:

28 קלפים, מחולקים לרביעיות. מטרת המשחק להשלים לרביעיות. מערבבים את הקלפים ומחלקים אותם בין המשתתפים. קובעים מי השחקן שמתחיל (אפשר על-ידי הגרלה ואפשר על-ידי חידה בבטיחות בדרכים), וממנו ממשיכים את ההשתתפות לפי סיבוב השעון. לכל שחקן בתורו יש זכות לבקש קלף משחקן אחר. מותר לבקש רק קלף השייך לרביעייה שלשחקן עצמו יש לפחות נציג אחד שלה. מותר להמשיך ולבקש קלפים מאותו שחקן בזה אחר זה, כל עוד לא נענה המבקש בשלילה. לשחקן אסור לשקר - אם דרשו ממנו קלף שיש לו, הוא חייב לתת. בכל שלב יכול השחקן המחזיק בארבעת חלקיה של רביעייה להניחה גלויה על השולחן. המנצח הוא זה שהניח על השולחן את המספר הגדול ביותר של הרביעיות בסיכומו של המשחק.

אפשרות נוספת:

אפשר ליצור משחק זיכרון שמורכב מזוגות של קלפים עם תמרורים - עם ההסבר המילולי ובלעדיו. כל משתתף בתורו צריך למצוא את שני הקלפים התואמים.

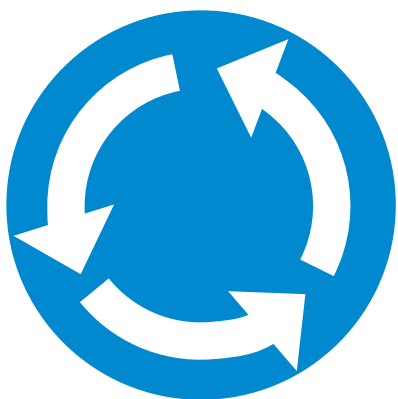

ב-65 שביל להולכי רגל בלבד
הורֵייה - 'עשה'

ב-36 שביל לאופניים בלבד
הורֵייה - 'עשה'

ב-48 תן זכות קדימה לתנועה
החוצה דרך במעגל תנועה
הורֵייה - 'עשה'

ב-52 דרך לרכב מנועי בלבד
הורֵייה - 'עשה'

ב-37 עצור!
הוריה - אל תעשה

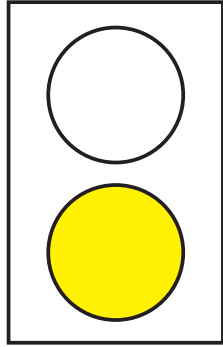
ב-62 אסורה הכניסה לאופניים
הוריה - אל תעשה

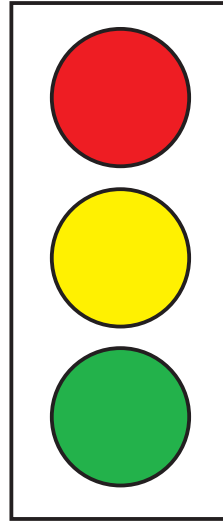
ב-3 אסורה הפנייה שמאלה
הוריה - אל תעשה

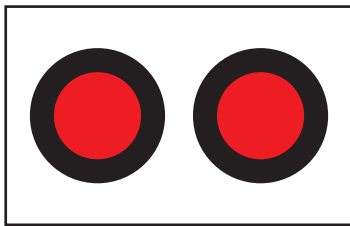
ב-64 אסורה הכניסה להולכי רגל
הוריה - אל תעשה

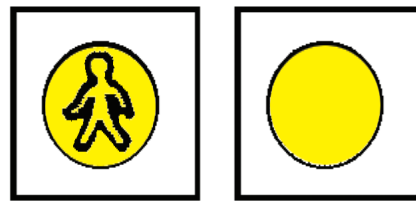
ה-7 רמזור אזהרה: צהוב מהבהב

ה-1,2,3 רמזור להסדרת תנועת כלי רכב
בצומת: אדום-צהוב-ירוק

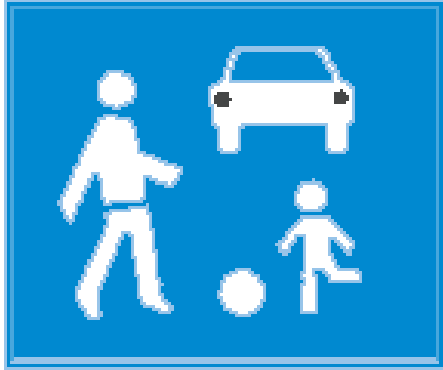
ה-11 רמזור מיוחד לפני מסילת ברזל

ה-8 רמזור להולכי רגל: אדום-ירוק
עם דמות אדם

ג-50 רחוב משולב
מודיעין

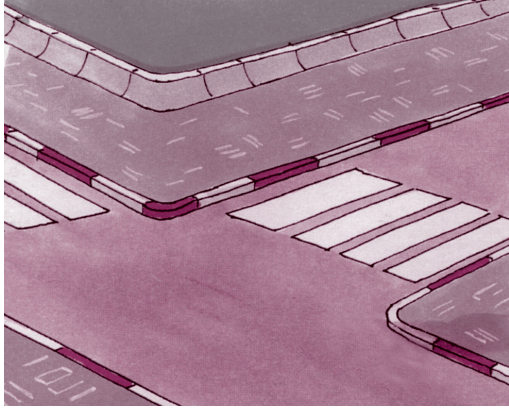
ג-7 מקום מעבר חצייה להולכי רגל
מודיעין

ג-49 מותרת חנייה על המדרכה
מודיעין

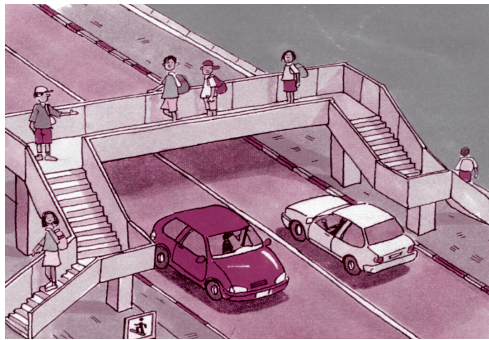
ג-1 חנייה לכלי רכב
מודיעין

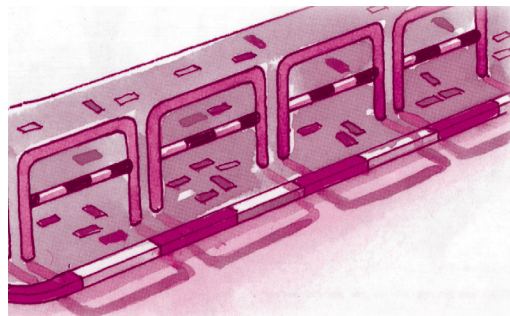
מעבר חצייה
מתקני עזר

אי תנועה
מתקני עזר

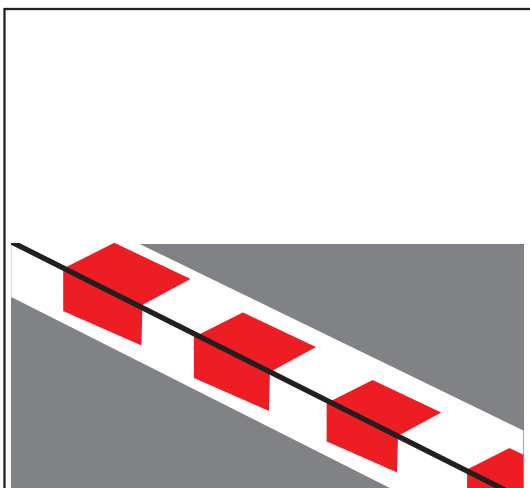

גשר להולכי רגל
מתקני עזר

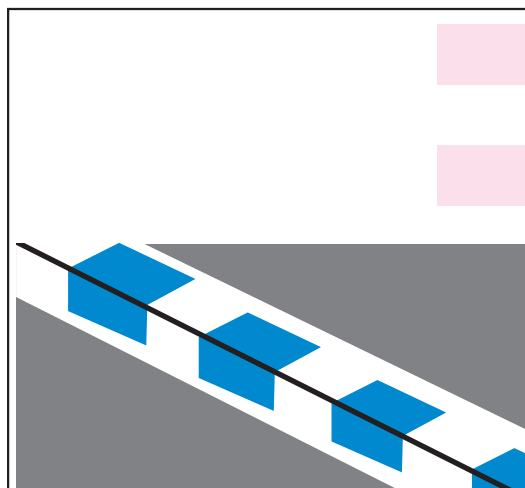

מעקה בטיחות
מתקני עזר

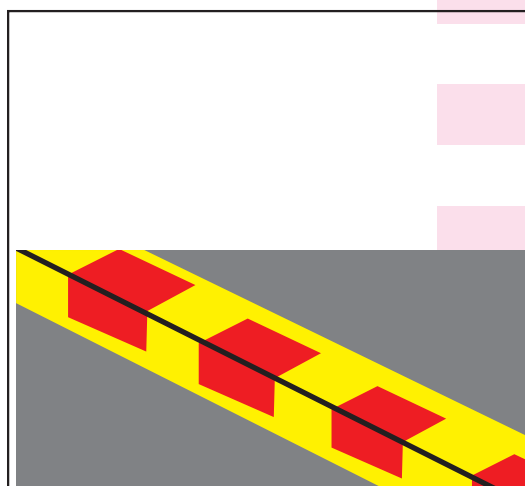
ד-15 אבני שפה צבועות לסירוגין באדום
ובלבן - אסורה כל עצירה או חנייה
תמרורי סימון על פני הדרך

ד-20 אבני שפה צבועות לסירוגין בכחול-לבן
- מקום חנייה מוסדר
תמרורי סימון על פני הדרך

ד-16 מלבן לבן עם סימון X בתוכו - מקום
אסור לחנייה. בדרך כלל - כניסה לחצר,
למגרש חנייה
תמרורי סימון על פני הדרך

ד-21 אבני שפה צבועות לסירוגין באדום
ובצהוב - אסורה עצירה למעט תחבורה
ציבורית
תמרורי סימון על פני הדרך

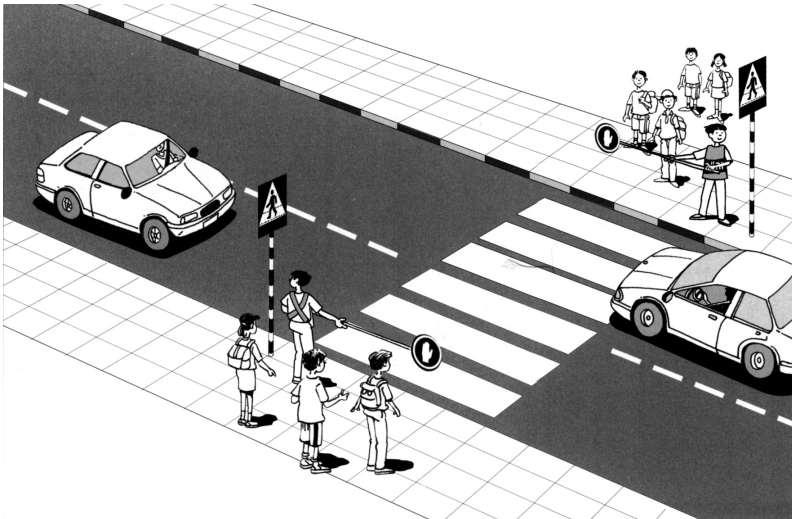

אנו משמרות הזה"ב

מטרות

1. החניך יכיר את תפקידם של חברי משמרות הזה"ב וישתף אתם פעולה.
2. החניך יבין שהוא חייב לשאת באחריות לחצייה לפי כל כללי הבטיחות במקומות שבהם ישנם מעברי חצייה מוסדרים וגם במעברי חצייה שבהם מוצבים תלמידי משמרות הזה"ב.

מידע לחונכים

מי הם חברי משמרות הזה"ב? חברי משמרות הזה"ב הם תלמידים בכיתה ו' שהוכשרו לתפקידם על-ידי שוטרי הדרכה. בשעת מילוי תפקידם הם לובשים מדים צהובים זוהרים ובולטים בשטח המקלים על זיהוים.

מהו תפקידם? תפקידם לסייע לילדי בית-הספר הצעירים לחצות כביש בבטחה במעברי חצייה הסמוכים לבית-הספר, תוך שימוש בתמרור 'עצור' נייד.

מהי ההכשרה והידע של חברי משמרות הזה"ב? חברי משמרות הזה"ב הוכשרו למילוי התפקיד והוסמכו על-ידי שוטרי הדרכה. תלמידי המשמרות למדו להעריך מרחק ולחשב מהירות של רכב מתקרב, תרגלו את פעילותם, והם יודעים מתי להושיט את התמרור שמאפשר להולכי הרגל לחצות את הכביש.

באילו קשיים נתקלים חברי משמרות הזה"ב? לעיתים הנהגים או הולכי הרגל אינם נשמעים להוראות משמרות הזה"ב.

ישנם נהגים שעוצרים או חונים במקומות המסכנים את בטיחותם של עוברי הדרך האחרים, חוסמים את שדה הראייה, ומפריעים לחברי משמרות הזה"ב למלא את תפקידם כהלכה. לעיתים תלמידי הכיתות הגבוהות יותר אינם מצייתים להם או מפריעים בביצוע תפקידם.

כיצד פועלים חברי משמרות הזה"ב?

החלטת חברי משמרות הזה"ב על עיתוי פתיחה או סגירה של המעבר באמצעות התמרור היא החלטה שקולה, אשר תלויה בגורמים אחדים כמו:

1. המרחק שבין הרכב המתקרב לבין מעבר החצייה שבו הם פועלים.
2. סוגי הרכב המתקרבים אל מעבר החצייה, כמו למשל: רכב כבד, רכב ביטחון, אופניים וכד'.
3. משך הזמן שלו נזקקים הילדים על מנת לחצות את הכביש ועוד.

בהתאם לשיקולים אלה מבקשים חברי משמרות הזה"ב מהולכי הרגל הממתינים ליד מעבר החצייה:

1. להמתין בסבלנות רבה למתן האות לחציית הכביש.
2. לבדוק שהכביש פנוי גם כאשר חברי המשמרות הושיטו את התמרורים.
3. לחצות את הכביש בהתאם לכללי החצייה בערנות ובהליכה מהירה (אך לא בריצה!), על-פי הכללים הבאים:

איך חוצים במעבר חצייה שבו מוצבים תלמידי משמרות הזה"ב?

1. עומדים על המדרכה במרחק צעד או שניים משפת המדרכה וממתינים מעבר למוט הסוגר את המעבר.
2. כאשר המוט מופנה לעבר הכביש – מסתכלים לכל הצדדים ורק אם המכוניות עצרו, מתחילים בחצייה.
3. בזמן החצייה הולכים במהירות וממשיכים להסתכל לכל הכיוונים.

חשוב מאוד שכל הולך רגל יזכור, כי גם במעבר חצייה שבו מוצבים תלמידי המשמרות הוא אחראי אישית ועליו לגלות ערנות וזהירות.

**צברים לפייג'י כוזה להחניך לסי ייצא, יצא וינגע אל-
פיוט זאקזאג גומפגל:**

פעילויות אפשריות

שיחה

היכרות עם פעולת משמרות הזה"ב

1. שוחח עם החניך על משמרות הזה"ב: החניך יספר מה הוא יודע על משמרות הזה"ב, מה הוא חושב עליהם, ויעלה שאלות בנושא. לפי הנקודות שעלו בשיחה תוכל לספר לחניך שלך על:
- △ תפקידם של חברי משמרות הזה"ב.
  - △ היכן ומתי מוצבים חברי משמרות הזה"ב.
  - △ הקשיים שלך בעבודתך כחבר משמרות הזה"ב.
  - △ הציפיות שלך מהילדים הקטנים החוצים במעבר חצייה המאוש בחברי משמרות זה"ב.

2. שוחח עם החניך שלך על הקשיים שלו בחציית הכביש, ושאל אותו מהם הפתרונות שהוא בוחר?

קשיים שמעלה החניך: (החונך ירשום)

פתרונות שמציין החניך: (החונך ירשום)

- דון יחד עם החניך בשאלות הבאות:
- △ כיצד יכול החונך לסייע לחניך בחציית הכביש?
  - △ כיצד יכול החניך לסייע לחונך ולחברי משמרות הזה"ב בתפקידם?

עזרת החונך לחניך: (החונך ירשום)

א. _____

ב. _____

ג. _____

ד. _____

עזרת החניך לחונך: (החונך ירשום)

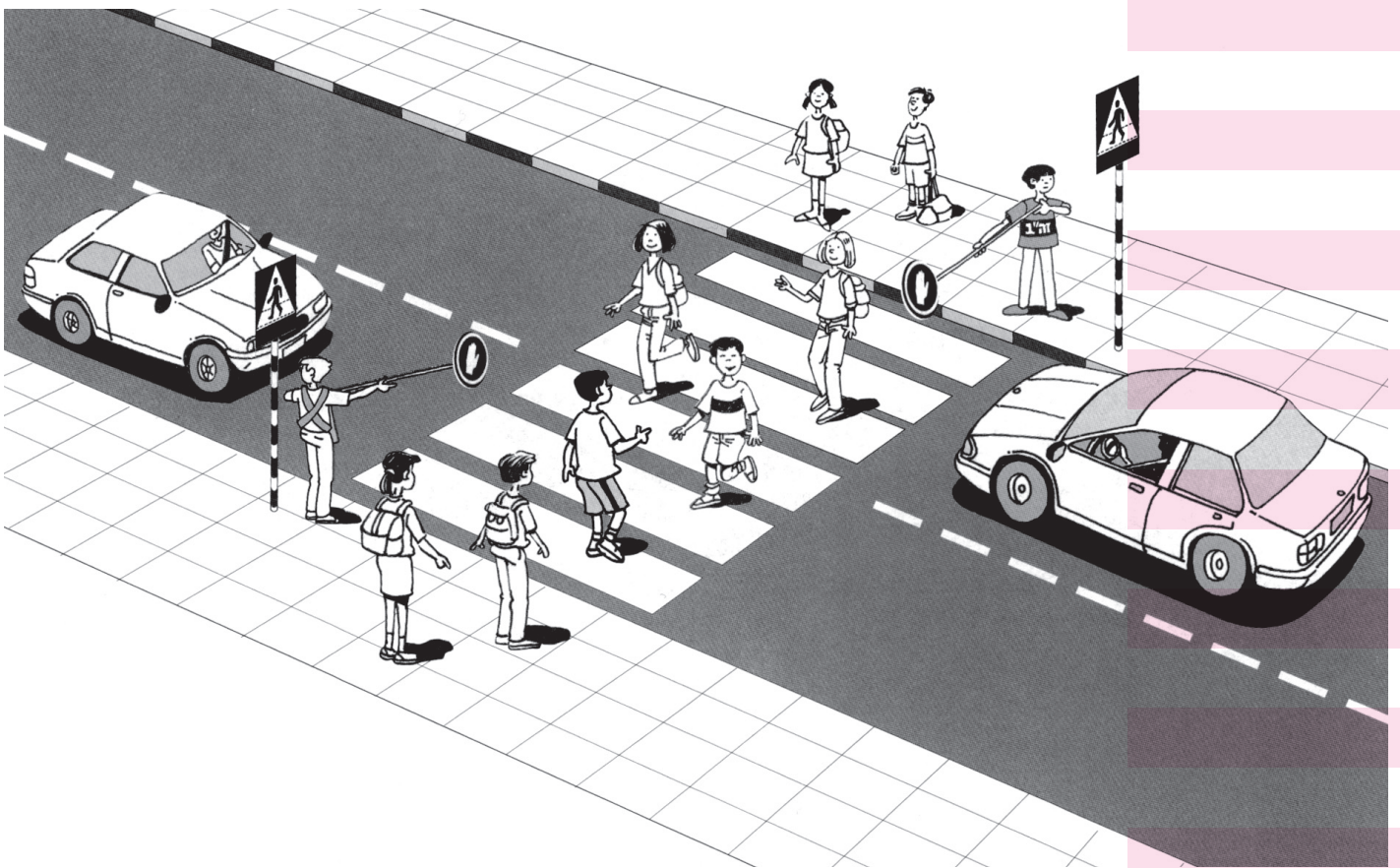
א. _____
ב. _____
ג. _____
ד. _____

יצירה

ציוד נדרש לפעילות: צבעים, דף מצולם של חברי משמרות הזהב

1. תן לחניך איור של חברי משמרות הזהב"ב. שאל אותו איך הוא יודע/מזהה שאלה הם חברי משמרות הזהב, באיזה צבע כדאי לצבוע את הציוד ואת הבגדים של חברי המשמרת, ומדוע. ברו עמו מה, לדעתו, תפקיד המוט שמחזיקים חברי משמרות הזהב"ב שבציור.
2. שוחח עם החניך כיצד ניתן לשכנע את הולכי הרגל ואת הנהגים (בעיקר הורים ואחים) לציית לחברי משמרות הזהב"ב?

כיצד לשכנע הולכי רגל ונהגים לציית לחברי משמרות הזה"ב?

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____
- ד. _____

המחז שיחה בין חברי משמרות זה"ב לבין נהגים או הולכי רגל, צעירים או מבוגרים.

אפשר להשתמש בבובות תיאטרון במסגרת הצגת השיחה, ואפשר להציג את התוצרים בפני ההורים, בפני תלמידי בית-הספר במפקד הבוקר ועוד.

ליד מעבר החצייה: משמרות הזה"ב בפעולה

סכם עם החניך שלך להיפגש בסיום יום הלימודים ליד מעבר חצייה הסמוך לבית-הספר והמאויש במשמרות הזה"ב. ניתן גם לסכם עם החניך שהחונך ילווה אותו במשך כמה ימים בחציית הכביש.

כדאי לצפות בכמה דברים:

- התנהגות הולכי הרגל
- התנהגות הנהגים
- התנהגות חברי משמרות הזה"ב
- ההחלטות שחברי המשמרת מקבלים ומבצעים

פעילויות נוספות

יצירה

הכינו כרזה משותפת "אנחנו נשמעים למשמרות הזה"ב" והפיצו אותה בקרב נהגים והולכי רגל.

בעין המצלמה

צלמו הולכי רגל שומרי חוק. את התמונות פרסמו בעיתון המקומי / עיתון בית-הספר, או על גבי לוח הזה"ב של בית-הספר.

כתבו מכתב ובו פנייה לנהגים החונים או העוצרים במקומות אסורים ובמקומות המקשים על חברי משמרות הזה"ב למלא כהלכה את תפקידם.

לכבוד _____

אג"נ
שלום רב,
הנדון: _____

_____

_____

_____

_____

_____

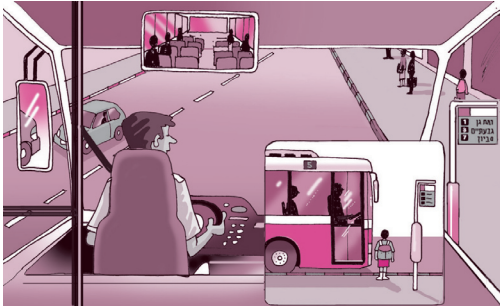
_____

בברכה,
_____

החליטו בשיחה ביניכם - מהן הדרכים המתאימות לתת מכתב זה לנהגים (על חלון המכונית? כשהנהג מגיע למכונית - מסירה ביד?).

מפגש שמיני

שדה הראייה

המטרה

החניך יביא בחשבון את מגבלות שדה הראייה בדרך ויתנהג בהתאם.

מידע לחונכים

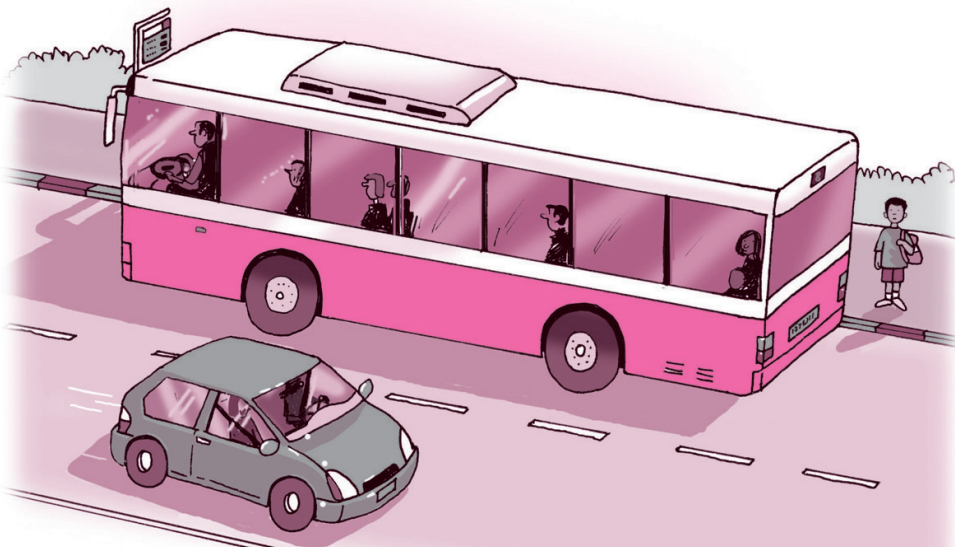

'שדה ראייה' הוא השטח הנראה לעיני עובר הדרך בעומדו בנקודה מסוימת. כאשר שדה הראייה חסום מסוכן לחצות את הכביש.

ילדים צעירים מתקשים לחצות כביש לבדם, בין היתר, מפני שקומתם נמוכה והם לא רואים את המכוננית. שדה הראייה שלהם מוגבל, ולכן הם מתלבטים ומתקשים להחליט מתי והיכן לחצות, ולעיתים חוצים במקום מסוכן. סיכון נוסף נובע מכך שהנהג לא רואה אותם.

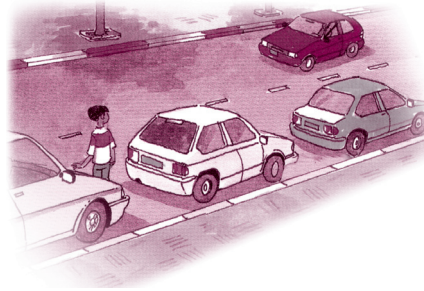
דוגמאות לשדה ראייה מוגבל

△ כשאוטובוס עומד בתחנה

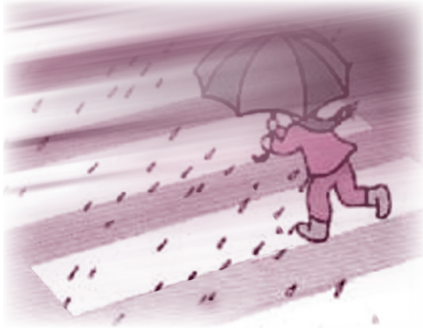

△ כאשר יש עיקול בדרך

△ כאשר לילד אין ברירה והוא צריך לחצות בין שתי מכוניות חונות.

△ בתקופת החורף - כאשר יורד גשם ללא הפסקה ויש ערפל כבד

△ כאשר רוצים לחצות כביש במקום המוסתר על-ידי גדר, בניין גבוה או עצים המגבילים את שדה הראייה

חשוב מאד לחצות כביש רק כאשר לזכר הנאיה גלוי, ונאיה החוצה יכולה להבחין בזיכור בגלולה הנאיה.

△ כאשר משתמשים, בצעיה, בכובע רחב שוליים ובמטרייה אטומה

זכרים להיגיי כוזה להחניך לשי יבא, יבין, יאלי וינג אל-
פיוק זלקזוג הנאיה:

פעילויות אפשריות

שיחה - מה רואה הולך הרגל

1. בקש מהחניך שלך לתאר את הדרך שבה הוא הולך, כוון אותו לתאר גם דברים החוסמים לו את דרכו. הסבר לחניך את המושג 'שדה ראייה'.
2. החונך והחניך יציעו הצעות כיצד ניתן להתגבר על בעיות של הפרעות בשדה ראייה.
3. הדגמה: החונך ידגים לחניך בעיות בשדה הראייה בעזרת חפצים מתוך סביבת הכיתה, בובות ואביזרים שונים.
4. החונך והחניך ישחקו מחוץ לכיתה משחקים שונים על מנת להמחיש את המונח 'שדה ראייה'.

מה שרואים מכאן לא רואים משם - ומה רואה הנהג?

יצירה: אפשר להביא בובות ומכוניות להמחשה של הסתרה ומחסומים המונעים מנהג לראות את הילד.

צילום ויצירה - מקומות שבהם שדה ראייה מוגבל המקשה על ההליכה בדרך.

הצילומים יהיו מסביבת בית-הספר ומסביבת מקום מגורי החונך והחניך (ניתן לרכז את הצילומים של כל החונכים והחניכים המשתתפים בפעולת החונכות ולערוך תערוכה משותפת בשם: 'שדה ראייה' ולהציגה במסדרונות בית-הספר).

צפייה ותרגול עם נהג:

החונך יציע לחניך לקיים שיחה מקדימה עם אחד הנהגים מבני המשפחה על מקומות בעייתיים מבחינת שדה הראייה, ולאחר מכן לצאת לדרך עם הנהג ולנסות לזהות מקומות כאלה. כדאי לשים לב כיצד הנהג מנסה להתמודד עם בעיות הנובעות מהפרעות בשדה הראייה.

דף צפייה

הכינו יחד עם החניך דף צפייה, או שתשתמשו בדף הבא:
מקום הצפייה

האם הילדים הולכים לבדם או עם מבוגר?

מהן הסכנות בדרכם?

האם יש במקום חפצים החוסמים את שדה הראייה - למבוגרים? לכם ולילדים
בגילכם? לילדים קטנים יותר מכם, החונכים?

שימו לב ורשמו מה עושים מבוגרים כדי להתגבר על הבעיה?

ומה עושים ילדים?

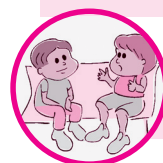

מפגש תשיעי

הנוסע ברכב פרטי

המטרה

החניך יכיר את כללי ההתנהגות בנסיעה ברכב פרטי ויפעל על-פיהם.

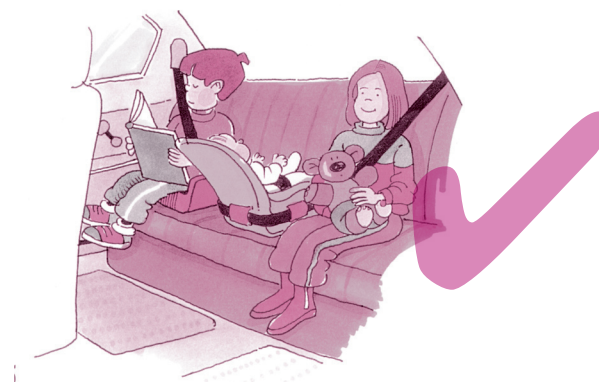

מידע לחונכים

גם הנוסע קובע

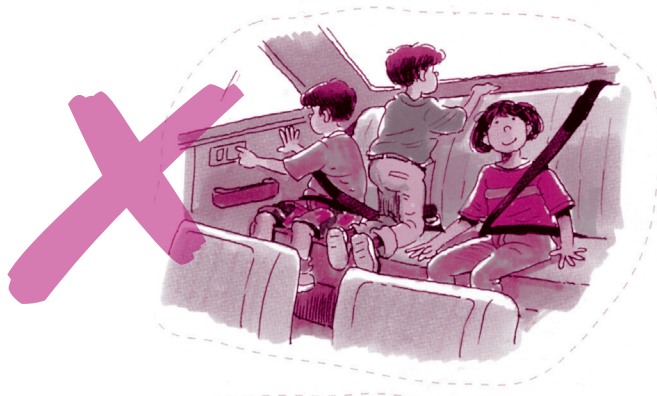
להתנהגות הנוסע ברכב יש השפעה רבה על איכות הנסיעה ועל הבטיחות, ולכן יש לשמור על התנהגות מתאימה בזמן הנסיעה.
1. לשמור על אווירה נעימה ורגועה.

2. לא להטריד את הנהג ולא להסיח את דעתו מהכביש.
3. לא להרעיש יתר על המידה.
4. אין לזרוק חפצים בתוך הרכב או מחוצה לו.

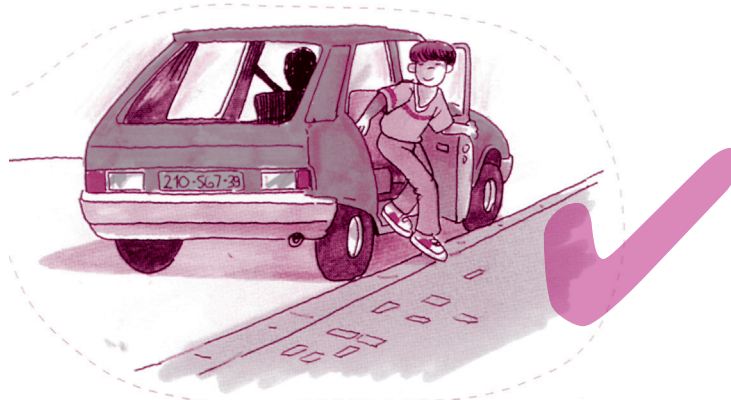

5. אין להוציא חלקי גוף מעבר לחלונות הרכב.
6. אין לשחק בידיות הדלתות ויש להימנע מלהישען עליהן.
7. ילדים וכל מי שאין לו רישיון נהיגה, לא ישבו על כיסא הנהג ולא ישחקו באביזרי הנהיגה.

בעלייה לרכב ובירידה ממנו

אין לצאת מהדלתות הפונות אל הכביש. כל הנוסעים מלבד הנהג עולים לרכב ויורדים ממנו אך ורק דרך הדלתות הקרובות אל המדרכה.

צברים לבייג'י כוזה שומנין לטי יצא, יבין, יאלג וינג אל-
פיוג זאקזוג גומפגל:

מדוע יש לחגור חגורת בטיחות?

תקנות התעבורה מחייבות להגן על הנוסעים ברכב באמצעות התקני ריסון המותאמים לכל גיל, גובה ומשקל: חגורת בטיחות, מושב בטיחות, ומושב הגבהה (בוסטר).

במקרה של תאונה – התקני הריסון ברכב עשויים למנוע או להקטין פגיעה ואף להציל חיים.

התקני הריסון ברכב (חגורות ומושבי בטיחות) באים למנוע או לצמצם היפגעות בעת תאונה או עצירה פתאומית:

הטחה – (לרוב קדימה) בעת התנגשות או עצירה פתאומית

היזרקות מהרכב – החוצה בעת התנגשות או התהפכות הרכב

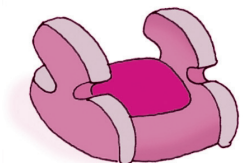
חגורת בטיחות מרסנת את הנוסע, מונעת את החבטות המסוכנות ומקטינה את ההיפגעות בעת תאונה במידה משמעותית. התקני הריסון של הילדים מונעים מהם תנועה מיותרת ברכב בעת הנסיעה ומפחיתים בכך את ההפרעה לנהג.

חגורת הבטיחות הרגילה המותקנת ברכב הפרטי מספקת הגנה יעילה למבוגרים, אך אינה מספקת הגנה לתינוקות ולילדים, ועלולה להיות מסוכנת. לכן קבע המחוקק התקני ריסון המיוחדים לתינוקות ולילדים המותאמים למידותיהם (גובה ומשקל).

התקני הריסון השונים:

מושב בטיחות – עד משקל 18 ק"ג (עד גיל 4 שנים לערך) – הילדים חייבים לשבת במושב בטיחות. מושבים אלו מחוברים אל מושב הנוסע בגוף הרכב באמצעות חגורת הבטיחות של הרכב, והילדים קשורים למושב ברצועות הצמודות לגופם ונעולות באבזם.

מושב הגבהה (בוסטר) – לילדים ממשקל 18 ק"ג (4 שנים לערך) ועד למשקל 27 – 36 ק"ג (8 – 10 שנים לערך). מושב ההגבהה (הבוסטר) ממקם את חגורת הבטיחות על אגן הירכיים, וגם מאפשר שחגורת הכתף תעבור בנוחות מעל כתף הילד.

השולח לזכור!

חגיגה חגוגה בטחול ושיחול בהגקני ריסון הוולגליס חילדים
 מזיליס חיים.
 מרביג והגולול קורול חייג רביג, לכך יל לחגול אל חגול
 והטחול ולחוליס ילדים זולולו בטחול מולוליס זכל נסיעה,
 חק נסיעה קזרה מולול.
 גינול הנול זכז רל הנחג ללל מולול נול - רזול לקול
 חולול זלרסו זולול הקזלי, כולל רניו נול כולל הנסיעה,
 זולול זגנלי לזולול לל מולול כרול חולול.
 חילדים לז גיל 12 לנל חולול לל זולול קזלי לל רניו
 מולול כרול חולול.

פעילויות אפשריות:

- צפה עם החניך שלך בתשדירי השירות בטלוויזיה, או הקשיבו יחד לתשדירים על חגורת הבטיחות המשודרים ברדיו. רשמו מה מבקש המשדר להסביר.
- הציעו לחניכים לצפות באותו תשדיר שירות גם עם בני המשפחה שלהם.
- הציעו לחניכים שלכם להכין יחד עם ההורים שלהם תשדירי שירות, והציעו להם להציג אותם בפני תלמידי הכיתה או במפגש כיתתי עם הורים.
- בקשו מהחניכים שלכם להכין עם ההורים או עם בני משפחה אחרים משחקים המתאימים לילדים, שישמשו אותם בעת נסיעה ארוכה ברכב.
- בקשו מהחניכים לשוחח עם ההורים על זמן הנסיעה המשותפת. כיצד ניתן לנצל כראוי את זמן הנסיעה?
- הציעו לחניכים שלכם לכתוב יחד עם ההורים או עם בני משפחה אחרים על אודות אירועים הקשורים לנסיעה ברכב הפרטי, והדגישו את הממד הבטיחותי באירועים אלו. אפשר לספר על האירועים בצורת מחזה, דו-שיח, שיר, חידון ועוד, ולהציג אותם בפני תלמידי הכיתה או במפגש הורים כיתתי.
- הכינו יחד עם החניך שלכם שאלון "נוסע ברכב הפרטי", או השתמשו בשאלון זה והעבירו אותו בקרב בני המשפחה והחברים. רכזו יחד עם החניכים את הממצאים ודונו בהם.

שאלון - הנוסע ברכב הפרטי

1. מאיזה צד מותר להיכנס לרכב? מדוע?

2. מי מנוסעי הרכב צריך לחגור חגורת בטיחות?

3. האם בעיר חייבים לחגור חגורת בטיחות? באילו מושבים ברכב?

4. האם מותר להוציא ידיים וראש מבעד לחלון? מדוע?

5. האם מותר להשליך חפצים מהרכב? מדוע?

6. כיצד בודקים האם חגורת הבטיחות אמנם מתאימה?

7. האם אתה חוגר חגורת בטיחות במושב הקדמי? תמיד/לפעמים/אף פעם
מדוע?

8. האם אתה חוגר חגורת בטיחות במושב האחורי? תמיד/לפעמים/אף פעם
מדוע?

9. מי אחראי על הנוסעים ברכב? הנהג/ הנוסעים/ שניהם
מדוע?

10. מהו בוטר booster? מי חייב להשתמש בו?

שיחה על התנהגות הנוסעים ברכב

באיזו מידה התקני הריסון שבמכונית המשפחתית מתאימים לכל אחד מבני המשפחה?

כיצד מעסיקים עצמם הילדים במשפחה בנסיעה ארוכה? רשמו את ההצעות ופרסמו אותן בכל דרך אפשרית, כדי שכל תלמידי השכבה והוריהם יוכלו להשתמש בהן. בקשו מהחניכים להציע רעיונות כיצד ניתן לשפר את ההתנהגות של הנוסעים ברכב המשפחה שלהם.

יצירה

בקשו מהחניכים להציע דרכים להעברת המסרים הבטיחותיים של נסיעה בטוחה ברכב הפרטי בקרב בני המשפחה והחברים.

הכינו יחד עם החניך שלכם תיאטרון בובות: דן ודנה הם אחים שנוהגים להתקוטט ולריב בזמן הנסיעה ברכב המשפחתי. נסו להסביר לשני האחים מהי המשמעות הבטיחותית של התנהגותם זו, וכיצד היא משפיעה על מי שנוהג ברכב.

חזרה
לתוכן
עניינים

הנוסע ברכב ציבורי ובהסעת תלמידים

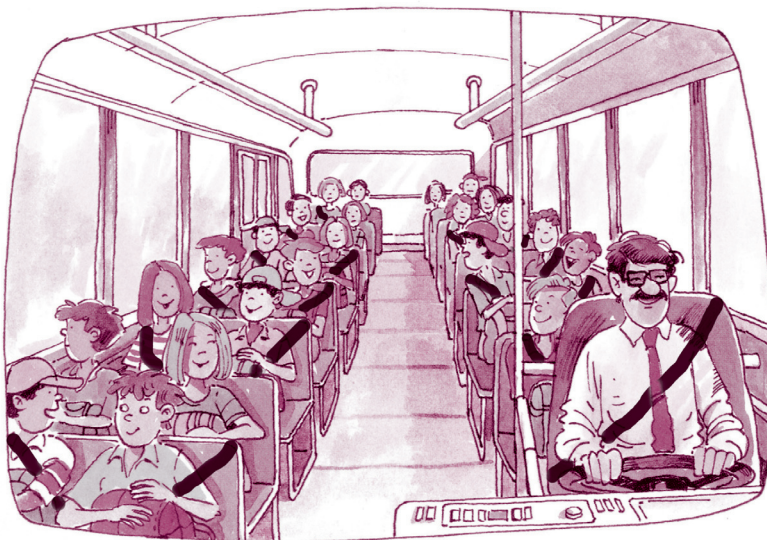
המטרה

החניך יכיר את מגבלות האוטובוס ויפעל על-פי כללי הנסיעה הבטוחה.

מידע לחונכים

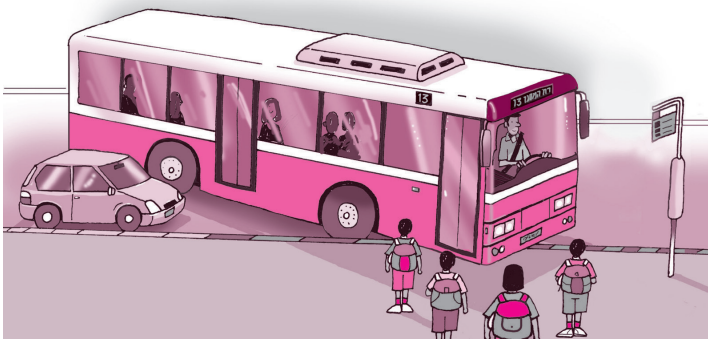
אוטובוס הוא רכב גדול שמיועד להסיע נוסעים רבים. הוא שונה במבנהו ובגודלו ממכונית פרטית. בגלל הגודל והמבנה שלו ישנם שטחים שאותם מתקשה הנהג לראות ממקום מושבו ליד ההגה. לשטח הזה קוראים 'שטח מת'.
האוטובוס הוא גם רכב כבד ולנהג קשה לעצור אותו באופן מדי. לכן, תלמיד שרוצה לרדת בתחנה מסוימת מתבקש להודיע לנהג מספיק זמן מראש על-ידי צלצול בפעמון, לבדו או עם עזרה, על מנת שהנהג יוכל לעצור את האוטובוס.

כללי התנהגות בטיחותית בנסיעה באוטובוס ובהסעת תלמידים

בזמן ההמתנה

יש להמתין לאוטובוס רחוק ככל האפשר משפת המדרכה. גודל האוטובוס ומבנהו יוצרים קשיים העשויים לסכן את הולכי הרגל שבסביבת האוטובוס, במיוחד בתחנה ובפניות. בתחנת האוטובוס – כאשר בקרבת התחנה חונות מכוניות והאוטובוס אינו יכול להיכנס לתחנה ולעצור במקביל למדרכה בקו ישר אלא בזווית, עלולה קדמת האוטובוס לבלוט לכיוון שטח המדרכה ולסכן את העומדים בתחנה. מבנה האוטובוס הותאם לתמרון בכבישים, ובעיקר בפניות, ולכן הסרן הקדמי שלו והגלגלים הקדמיים רחוקים מקדמת האוטובוס. כשהאוטובוס חייב להיכנס לתחנה בזווית, קדמת האוטובוס תבלוט כלפי המדרכה הרבה לפני שהגלגלים הקדמיים יפגעו בשפת המדרכה.

בזמן העלייה

יש להמתין עד שהאוטובוס יעצור עצירה מוחלטת. לחכות בתור בסבלנות ולא לדחוף. עולים לאוטובוס אך ורק מהדלת הקדמית.

בזמן הנסיעה

באוטובוס ציבורי יש לשבת בנחת על המושבים. בהסעות תלמידים יש לעשות זאת במקומות שנקבעו מראש.

באוטובוס שבו מותקנת חגורת הבטיחות יש לחגור אותה.

יש להניח את הילקוט על הברכיים ולא במעבר.

יש להימנע מלהפריע לנהג ולנוסעים האחרים.

אין לשוחח עם הנהג ואין להסיח את תשומת לבו מהנהיגה.

אין להוציא מהחלון ידיים, ראש, או אברי גוף אחרים.

כשאין מקום ישיבה יש להחזיק היטב בעמוד תומך או באחד המושבים.

יש להימנע במקרה כזה מהשאת הילקוט על הכתף או הגב (זה עלול לפגוע באנשים שעומדים בצדדים). בלית ברירה - יש להחזיק את הילקוט ביד אחת או בחוזקה בין כפות הרגליים.

בזמן הירידה

יש לחכות עד שהאוטובוס יעצור עצירה מוחלטת. בהסעות תלמידים יורדים מהדלת הקדמית.

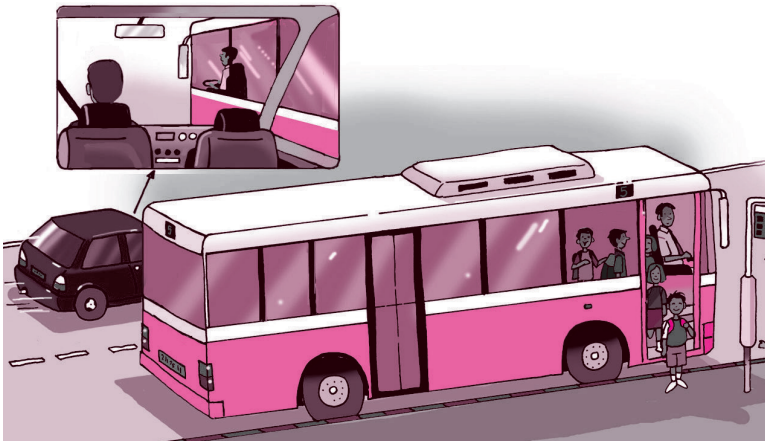
באוטובוס ציבורי יש לרדת במהירות מהדלת האחורית, ובמידת האפשר, אם אין נוסעים העולים לאוטובוס, לרדת מהדלת הקדמית.

לא להשתולל ולא לדחוף בעת הירידה.

לאחר הירידה

יש לעלות מיד על המדרכה.
אם רוצים לחצות את הכביש, יש להמתין בסבלנות עד שהאוטובוס יעזוב את התחנה ורק אז לחצות בהתאם לכללי החצייה הבטוחה.
אין לחצות לפני אוטובוס או מאחוריו, וזאת, בגלל 'השטחים המתים'. הנהג מתקשה לראות את הילד שמתכוון לחצות, ואילו לילד מסתיר האוטובוס את המתרחש על הכביש.

נימוס ואדיבות

באוטובוס ישנו נהג ובנוסף לו אנשים רבים ושונים. מתבקשת בו התנהגות אדיבה, מנומסת ומתחשבת באחרים, ושימוש במילות ברכה כמו 'שלום', 'תודה' ו'יום טוב'. יש לשמור על התור ועל הסדר בהמתנה בתחנה בעלייה לאוטובוס, בירידה ממנו וגם בעת הנסיעה.

צברים לגייגי כוזה שהינך שלי יצא, יבין, יאלה וינגע אל-
פיוק זאקזוג הופגל

פעילויות אפשריות

שיחה

שיחה בנושא הנסיעה באוטובוס הסעות תלמידים או באוטובוס ציבורי

שוחח עם החניך שלך על הנסיעה שלו באוטובוס.
(אם החניכים לא מגיעים לבית-הספר בהסעות תלמידים, ניתן לקיים את השיחה על נסיעה בשירות אוטובוסים רגיל או בהזדמנויות אחרות, ולא דווקא על הדרך לבית-הספר).

- △ באיזו דרך הגיע היום לבית-הספר?
- △ האם נהג ההסעה הגיע בזמן לקחת אותו מהתחנה?
- △ כיצד הוא מתנהג בעלייה לאוטובוס, בירידה מהאוטובוס ובזמן הנסיעה?
- △ האם כל הילדים מתנהגים באופן דומה?
- △ האם התנהגויות מסוימות מסכנות את נוסעי האוטובוס?
- △ האם התנהגויות מסוימות מרגיזות את הנהג באופן מיוחד?
- △ כיצד מתנהגים המבוגרים שבתוך האוטובוס?
- △ מה עושה הנהג?
- △ האם ישנם תלמידים שלא היו זכאים לנסוע באוטובוס ההסעה ונדחפו שלא ברשות?
- △ הציעו רעיונות - מה ניתן לעשות על מנת לשפר את המצב.

בעין המצלמה

צלמו יחד עם החניכים במצלמת וידאו ביתית את ילדי בית-הספר עולים ויורדים מהאוטובוס. הראו את הסרט לתלמידי בית-הספר, שוחחו אתם על ההתנהגויות הנכונות ועל ההתנהגויות המסוכנות.
החליטו יחד עם החניכים על כללים לעלייה ולירידה מהאוטובוס, ואחר כך צלמו שוב את הילדים. הציגו את הסרט השני ובחנו את ההבדלים בהתנהגות הילדים בשני הסרטים.

האם יש שיפור בהתנהגות? אם כן, פרסמו את השינוי.
אם לא, פרסמו את התוצאות ובדקו מדוע לא היה שינוי. רצוי להדגים את העלייה ואת הירידה מהאוטובוס עם ילקוטים. הדגישו את הסכנה במצב שבו רצועות התיק או המטרייה יכולות להיתפס בדלת האוטובוס.

כתיבה ויצירה

החונך והחניך יכתבו או יציירו בקומיקס את הכללים לנסיעה בטוחה באוטובוס הסעה.

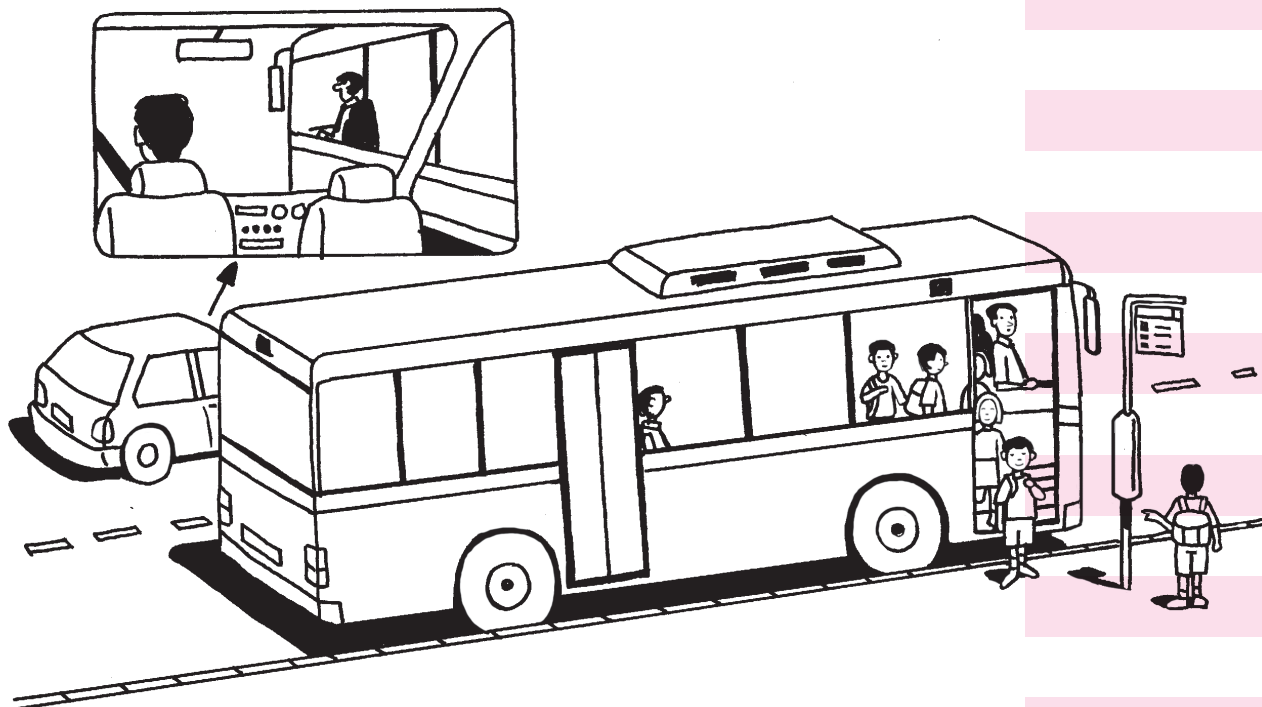

יצירה - דגם

בנה יחד עם החניך דגם של אוטובוס, והסבר לו את נושא ראות הנהג - 'שדה ראייה' 'שטח מת' - היכן הנהג רואה את הולך הרגל והיכן אינו רואה אותו.

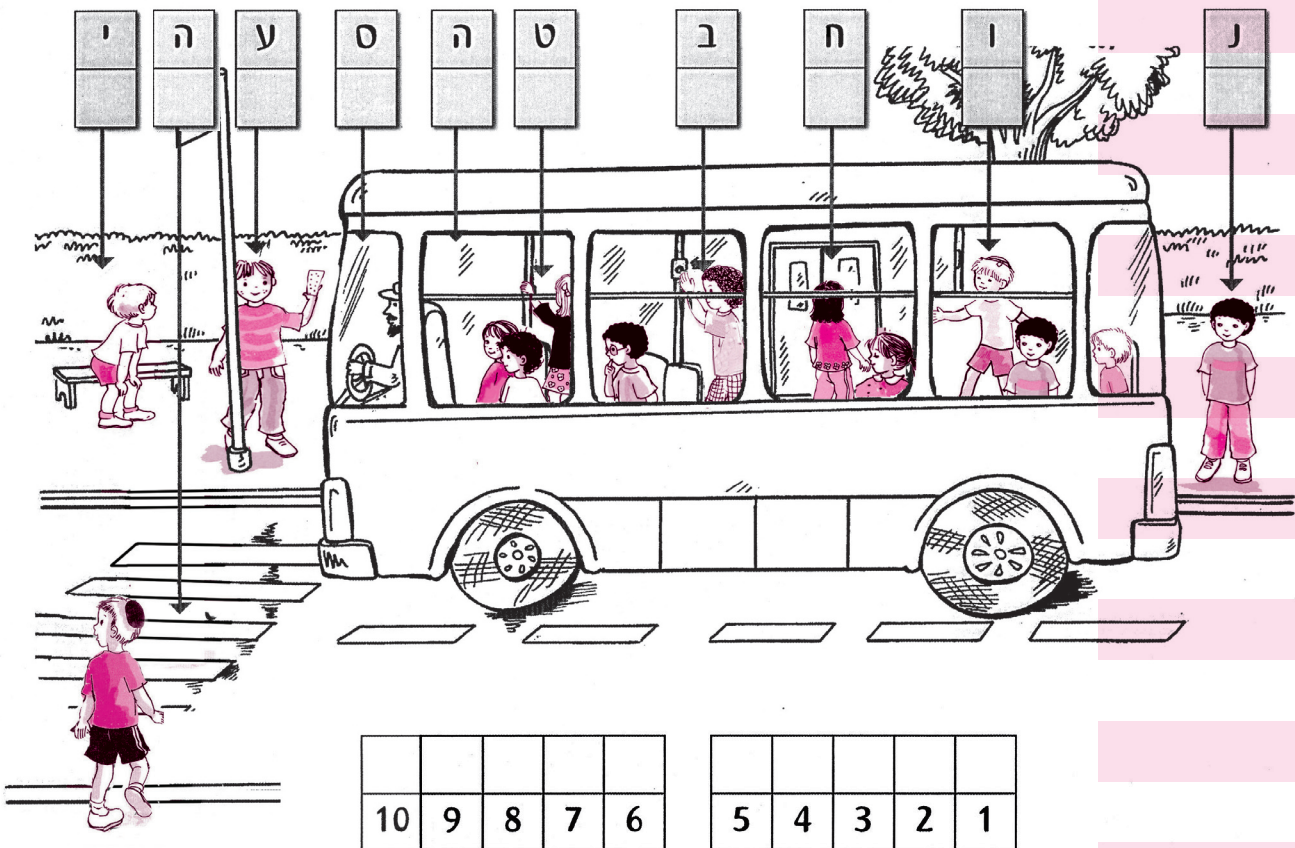
צפה יחד עם החניך שלך במשדר טלוויזיה בקלטת "אדום ירוק". ניתן להיעזר בתשדיר "האוטובוס" שבקלטת.

הנוסע הבטוח

- לפניכם עשרה כללים להתנהגות בטוחה בנסיעה באוטובוס:
1. לאוטובוס 'שטחים מתים', לכן הנהג אינו יכול לראות את מי שנמצא לפני האוטובוס בצמוד אליו, מאחוריו ומצדדיו.
  2. עם כניסת אוטובוס לתחנה יבלוט חלקו הקדמי ויחדור אל מרחב המדרכה, ויסכן את העומדים קרוב לשפת המדרכה.
  3. רצוי להמתין לאוטובוס בישיבה בתוך התחנה ורחוק משפת המדרכה.
  4. הכינו מראש את דמי הנסיעה או את הכרטיסייה.
  5. עלו לאוטובוס בדלת הקדמית.
  6. אם ברצונכם לרדת, צלצלו לנהג מבעוד מועד.
  7. אם אין מקום ישיבה פנוי, החזיקו בשתי ידיכם במוט האחיזה.
  8. אל תוציאו יד או ראש מבעד לחלון.
  9. רדו בזהירות והתקדמו לעומק המדרכה.
  10. חכו עד שהאוטובוס ייסע, ורק אז חצו את הכביש.

- א. רשמו את מספרי הכללים בריבועים המפוזרים סביב האוטובוס (בהתאמה לתמונה).
- ב. השלימו את האותיות בטבלה שלמטה לפי המספרים המתאימים, ותקבלו מילים הקשורות לנושא.
- ג. סמנו X מעל הילדים שאינם נוהגים כשורה.

פעילות לסיכום חונכות בזה"ב

המטרה

להכין את החניך לפרידה, לסכם אתו את פעילות החונכות, ולצייד אותו במעט דברים נוספים להמשך הדרך.

מידע לחונכים

במפגש הפתיחה, מפגש תיאום הציפיות וההסכמה שנקבעה בין החונך לחניך, נקבע מספר המפגשים ומועדיהם. המפגשים התקיימו והגיע הזמן להיפרד. כדי להבטיח פרידה רכה ונעימה, שתוכל להיות גם נקודת מוצא לפעילות ולקשרים בהמשך, מומלץ להזכיר לחניך את מועד סיום החונכות. מומלץ לעשות זאת בשניים או בשלושה מפגשים לפני מועד סיום הפעילות. זהו פרק הזמן הדרוש לחניך על מנת להתכונן לסיים, לסכם לעצמו ולאחרים מה שקיבל מהחונכות בזה"ב, ולתכנן את ההמשך: קשר עם החונך, אם יהיה לכך מקום, דברים שהוא יישא עמו בהמשך הדרך בזה"ב, ועוד.

עזרים

תמונות או ציורים שמזכירים דברים שנעשו או שנאמרו במהלך המפגשים. יומן, דפים וכלי כתיבה.

פעילות אפשרית עם החניכים

- א. החונך והחניך יספרו על חוויה משותפת או על מפגש מוצלח במיוחד שהיה להם.
- ב. יבטאו את החוויה בציור משותף, בצילום או בקולאז'.
- ג. יאגדו את החוויות המשותפות ב'יומן זיכרונות'. מומלץ שהחניך יכין יומן מזכרת לחונך, והחונך יכין יומן מזכרת לחניך.

שיחת סיכום

החונך והחניך יחזרו אל תיאום הציפיות וההסכם שנקבעו בתחילת השנה, ויבדקו עד כמה הציפיות וההסכם מומשו או שלא מומשו, ומדוע. החונך והחניך יבחרו כללי בטיחות אחדים ויתחייבו לקיים אותם.

חונכות קבוצתית

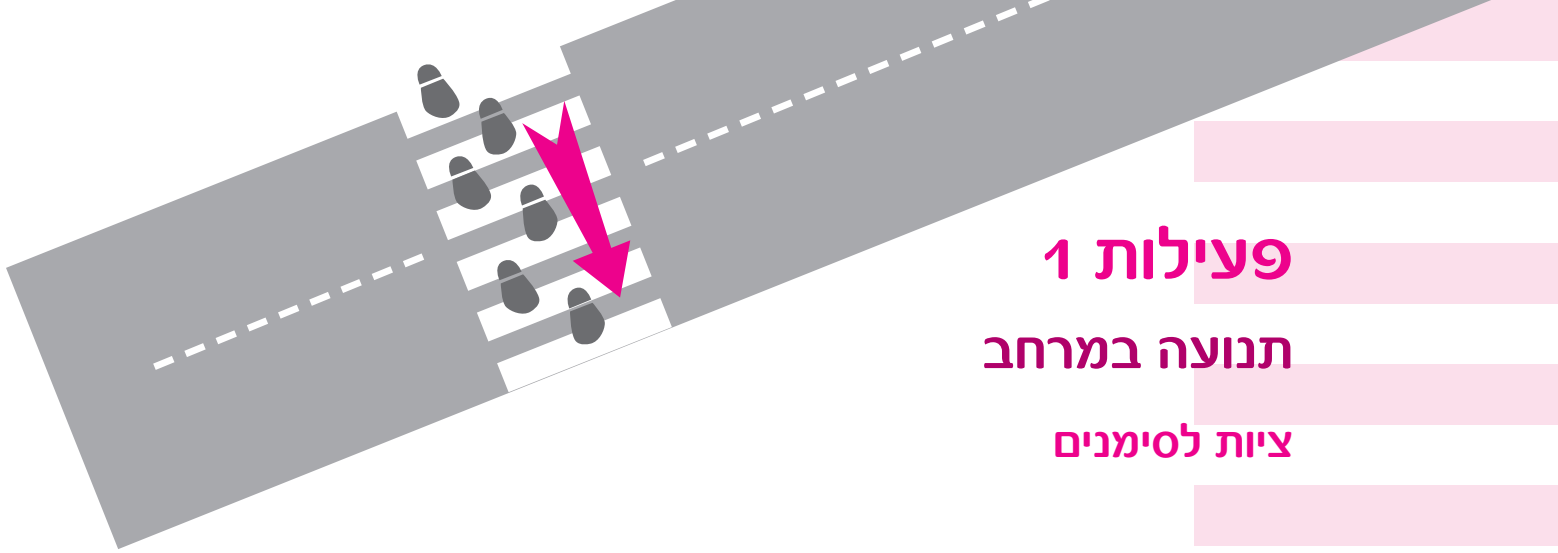
לחונכים,

ההצעות לפעילויות המובאות כאן נועדו לגוון את פעולת החונכות, כשאת חלקן ניתן להפעיל בחונכות זה"ב קבוצתית, חונכות שבה חונך אחד או יותר מפעילים קבוצה גדולה. ניתן להתאים חלק מהפעילויות המופיעות כאן גם לחונכות רגילה, ולחלופין, להתאים לפעילות קבוצתית חלק מהפעילויות שמוצעות בחלק הראשון של החוברת.

הפעילויות יכולות לשמש אתכם גם כסיכום לסדרה של פעילויות יחידניות.

החונכים מוזמנים ליזום ולחשוב בעצמם על רעיונות נוספים לפעילויות, הן בהקשר לחגים ולמועדים והן פעילויות אחרות, אשר תודגשנה בהן בעיות בטיחות מיוחדות בסביבת בית-הספר או באזור מגוריהם של החונכים. הפעילויות צריכות להעביר מסרים בטיחותיים, מעבר להיותן מעניינות ומהנות.

פעילות 1

תנועה במרחב

ציות לסימנים

המטרה

לטפח את היכולת לנוע במרחב תוך כדי ציות לסימנים.

ציוד נדרש

טפט צבעוני לסימון ולתיחום, כפות רגליים גזורות. ניתן להשתמש בצבעי הרמזור אדום, ירוק וצהוב.

ארגון הפעילות

החניכים יתפצלו לשתי קבוצות. החונך יסמן שני מסלולי הליכה ועליהם יפזר מדבקות של כפות רגליים. החונך יסמן קו התחלה וקו סיום לכל קבוצה.

תיאור הפעילות

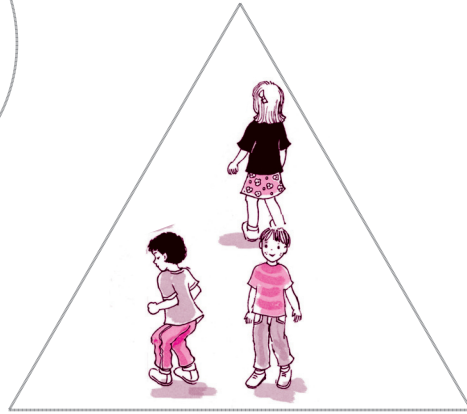
מסתדרים בשתי קבוצות. כל קבוצה עומדת בטור, האחד אחרי האחר, לפני המסלול שלה. בהינתן האות על-ידי החונך, יתקדמו החניכים במסלול הליכה רק על כפות הרגליים המפוזרות במסלול. הקבוצה המנצחת היא הקבוצה שסיימה את המסלול ראשונה והקפידה לדרוך רק על כפות הרגליים.

אפשרויות נוספות

1. אפשר לשנות את כיוון ההתקדמות (לצד, או לאחור) תוך הקפדה על דריכה על כפות הרגליים. אפשר להוסיף מוזיקת רקע, החונך יכול לתת סימן ולעצור את ההתקדמות, ועוד.
2. אפשר לקבוע שלכל קבוצה יהיו סימונים בצבע שונה, וכך יהפוך המשחק מורכב יותר, ויצריך ריכוז ותשומת לב רבים יותר. כל קבוצה תדרוך רק על הצבעים שלה.

פעילות 2

תנועה במרחב

סימנים מוסכמים

המטרה

לטפח את היכולת לנוע במרחב תוך כדי ציות לסימנים.

ציוד נדרש

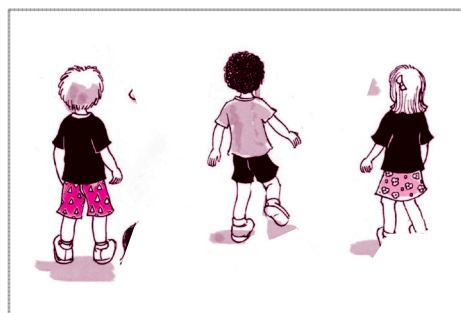
אמצעים לתיחום - סרט הדבקה לבן - עיגולים, משולשים, מרובעים וכד' סימנים מוסכמים - דגלון, כלי הקשה, מוזיקה וכד'.
מדידת זמן - שעון

ארגון הפעילות

החונך יסמן על הרצפה אזורים מתוחמים - הסימון יכול להיות בצורה של מרובעים, עיגולים, משולשים ועוד.

תיאור הפעילות

החונך יקבע את משך זמן הפעילות באמצעות שעון, שיר או כלי הקשה. החונך ינחה את החניכים לנוע אך ורק בתוך גבולות המותר. כאשר הוא יכריז על תחילת המשחק תתייצב כל קבוצה בתוך תחום אחד שבחרה. החונך יסביר לחניכים את הוראות המשחק: הקשה של החונך בכלי ההקשה או השמעת מוזיקה - אלה הסימנים לתחילת התנועה במרחב בהתאם לקצב ההקשה. כאשר הוא יניף דגלון אדום - יעצרו החניכים, דגלון צהוב - יאטו, דגלון ירוק - ילכו, דגלון כתום - ירימו יד, דגלון חום - ילכו על הברכיים, דגלון כחול - יתחלפו בתחום שבו נעו בשלב הראשון. תלמיד שמתבלבל מקבל מדבקה. המנצחים הם החניכים שקיבלו את מספר המדבקות הקטן ביותר.

פעילות 3

מסרים של זה"ב

המטרה

להכיר מסרים בטיחותיים שונים.

ציוד נדרש

דבק, מספרים, כלי כתיבה ורצועות של בריסטול בצבעים שונים

ארגון הפעילות

החונך והחניכים ישבו סביב שולחן וכיסאות. החונך יניח את הציוד במרכז השולחן ויסביר לתלמידים את המשימה.

תיאור הפעילות

על החניכים להכין כרזות וסיסמאות בנושא נבחר. לדוגמה: הליכה נכונה – החונך והחניכים ירשמו מסרים הקשורים להליכה נכונה; כינו כרזות וסיסמאות מחומרים שונים; יתלו אותן על גבי לוחות הזה"ב בשטח בית-הספר; יכריזו על תחרות נושאת פרסים; יזכה מי שיציג את הכרזה המשכנעת והנאה ביותר.

אפשרויות יצירה נוספות בנושאים הבאים

הראות והנראות

1. רוקמים על חולצת טריקו או מציירים בצבעי בד זוהרים סיסמה הקשורה לראות ונראות.
2. מכינים מדבקות לבגדים ולנעליים מחומרים מחזירי אור.
3. מכינים צמידים לידיים ולקרסוליים מחומרים מחזירי אור ורושמים עליהם מסר בטיחותי.
4. מכינים מחזיקי מפתחות מחומרים מחזירי אור.
5. בונים חדר חושך באמצעות בדים שחורים כשבתוכו אביזרים מחזירי אור.
6. מציגים את ה"יצירות הזוהרות" ובוחנים את ההבדלים בין חומרים מחזירי אור לחומרים זוהרים אחרים.

היכרות עם התמרורים

1. לצייר תמרורים על גבי אריחי קרמיקה או על גבי בקבוקים.
2. ליצור מְרָצָדָת (מובייל) של תמרורים.
3. להכין משחק לוטו תמרורים.
4. להכין תמרורים מפלסטלינה או ממרציפן, ולהשתמש בצבעי מאכל.
5. לאפות עוגות בצורה של תמרורים.
6. להציב את התמרורים כסימנים מוסכמים בין כותלי בית-הספר ועוד.

התנהגות בטוחה כנוסע

1. עפיפוני זה"ב – מנפחים בלון בגז הליום, משחילים חוט להחזקת הבלון. רושמים סיסמאות ומסרים בנושא כללי ההתנהגות הבטוחה כנוסע ברכב פרטי, בהסעות ובאוטובוס. בודקים שהבלון יבש וקושרים אותו במקום בולט בחצר בית-הספר או במסדרון מרכזי, על מנת שהמסרים יבלטו לעיני כול.

פעילות 4

כתיבה יוצרת

המטרה

טיפוח יחס חיובי לבטיחות בדרכים ומודעות לחשיבות על שמירתה.

ציוד נדרש

דפים, כלי כתיבה

ארגון הפעילות

החונך ישב ליד שולחן גדול ומסביבו ישבו החניכים.

מהלך הפעילות

החונך יציג את הנושאים לכתיבה יוצרת בזה"ב. בסיום הכתיבה יאסוף החונך את החיבורים שנכתבו על-ידי החניכים, יקרא אותם כדי לבדוק שהמסרים נכונים, ויפרסם אותם בעיתון בית-הספר, על לוחות הזה"ב בבית-הספר, וכד'.

הנושאים יכולים להיות:

1. כתיבת מערכון או ויכוח בין התמרורים מי חשוב יותר ולמה?
2. דו-שיח בין ילד למעבר חצייה.
3. לו הייתה יכולה המכונית לדבר....
4. מעבר החצייה הבודד והעצוב.
5. מה הייתי אומר לו הייתי מדרכה.
6. דו-שיח בין נהג ומחזיר אור.
7. כתיבת סיפור תוך שימוש במילים נתונות כמו: הולך רגל, זהירות, צופר, רכב ציבורי, מדרכה, חוקי תנועה, תמרורים ועוד.
8. רכבתי על אופניים ופתאום...
9. ביום חורף סוער....
10. חבר משמרת הזה"ב....

אפשרויות נוספות

הכנת חידונים, תשבצים, תפזורת מילים, קריקטורות, קומיקס ועוד.

פעילויות חונכות

סביב מעגל השנה

חגים ומועדים

ראש השנה

1. הכנת לוח שנה שמפרט נושאים בטיחותיים המתאימים לכל חודש. לדוגמה: בחודשי הקיץ – החשיבות של התרעננות בימים של חום וצמא, קשיים של סנוור ועייפות. בחודשי החורף – קשיים של עוברי הדרך בגשם ובערפל, בעיות של ראות ונראות, וחשיבותם של מחזירי האור. לקראת היציאה לחופשה – התנהגות בטיולים, בנסיעה ברכב, ברכיבה על אופניים ועוד.
2. איגרות ברכה: הכנת איגרות ברכה עם מסרים בטיחותיים וחלוקתן להורים, לנהגים, לרוכבי האופניים, לתלמידי משמרות הזה"ב, להולכי רגל, לשוטרים, ולעוסקים בבטיחות בדרכים.
3. ברכה מעופפת: הכנת עפיפונים בצורת תמרורים עם מסרים בטיחותיים ועם ברכות לשנה טובה ובטוחה.

יום הכיפורים

ביום כיפור נדמה לאנשים רבים שהרחובות בטוחים ושמותר להלך על הכבישים, לשחק ולרכוב על אופניים ללא שמירה על החוקים. יש להסביר לחניכים, כי ביום הכיפורים עדיין נוסעים בכביש רכבי ביטחון, רכבי הצלה, כיבוי אש ועוד, והכביש אינו מקום למשחק. ביום זה ילדים רבים רוכבים על אופניים. יש להמליץ לא לרכוב על אופניים בכבישים ראשיים ולהקפיד לחבוש קסדה. ניתן לכתוב תפילה ובקשה ברוח תפילות יום הכיפורים הנוגעות לדרך ולבטיחות בה.

סוכות

יצירת קישוטים עם מסרים בטיחותיים לסוכה: שרשראות, מְרַצְדָּת (מובייל), סיסמאות, ברכות ועוד, ולקשט בהם את הסוכה בביתו של החניך. בבתי-ספר שבהם נוהגים לבנות סוכה בחצר כדאי לקשט אותה במסרים הנוגעים לבטיחות בדרכים, ולקבוע תמרורים מיוחדים לסימון דרכי הגישה אל הסוכה.

חנוכה

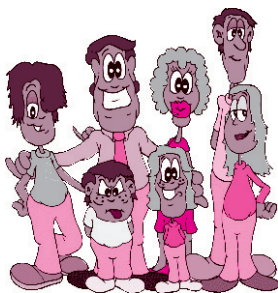

משמעות האור בחג החנוכה ובבטיחות בדרכים: הכנה של מרצדת (מובייל), סביבוניים עם תמרורים וסיסמאות עם מסרים בטיחותיים. הכנת חנוכיות זה"ב בצורת תמרורים או כלי רכב, כשכל נר מייצג כלל בטיחות אחר. תערוכה של ה'חנוכיה הזוהרת', הכנת מחזירי אור – מתנות לילדים כדמי חנוכה, קישוטים ותכשיטים מחומרים שיש בהם מחזירי אור ועוד. בניית מנהרות חושך להבלטת הנראות בחשיכה של מחזירי האור.

ט"ו בשבט

החיבור בין השמירה על הצומח לבין השמירה על החיים. בניית 'עץ משאלות' עם מסרים של בטיחות בדרכים.

יום המשפחה

סדרת פעילויות באתר האינטרנט של מחוז מרכז
[/http://www.education.gov.il/Merkaz](http://www.education.gov.il/Merkaz)

פורים

יצירה של מסכות זה"ב; הכנת משלוח מנות של זה"ב עם מסרים בנושאי בטיחות; הכנת תחפושות של זה"ב כמו: תמרורים, חלקי דרך (כביש, מדרכה) מכוניות, ועוד.

פסח

ליצור אפיקומן זה"ב ובו מסרים בנושאי בטיחות, ולהחביאו. לשחק במשחק חיפוש אחר האפיקומן באמצעות 'סימני דרך'. לבקש מהתלמידים לכתוב מחזה או סיפור: "כנגד ארבעה בנים דיברה התורה" חכם - מה הוא אומר בנושא הבטיחות בדרכים? רשע - מה הוא אומר? תם - מה הוא אומר? וזה שאינו יודע לשאול ?

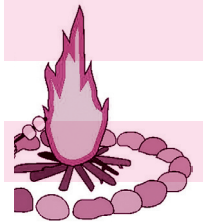
יום העצמאות

קישוט האופניים בדגלי האומה ובסרטי "קרפ" כחול-לבן בין החישורים; יצירת שרשרת של זה"ב עם דגלונים בטיחות בדרכים; ציור בולים עם מסרים של בטיחות בדרכים, ועוד.

ל"ג בעומר

משמעות האור והדגשה על שמירה על כללי הבטיחות בעת העברת העצים למדורה (בעיה של 'שטחים מתים' וסרבול להולך הרגל) ובעת ההליכה למדורה והחזרה ממנה. הכנת מחזירי אור לידיים, לרגליים, לראש ולגב. הצטיידות בפנסים.

חג שבועות

הכנת טנא עם הוראות בטיחות, תמרורים וכד'. הכנת עוגות גבינה עם מסרים בנושאי בטיחות, צורות תמרורים, ועוד.

יום ירושלים

כותל של זה"ב - בניית קיר דומה לכותל המערבי הנמצא בירושלים. שמים בין החריצים פתקים ובהם בקשות והתחייבויות הקשורות לבטיחות בדרכים.

חופשת הקיץ

בתקופה זו יש לתלמידים זמן פנוי רב, שבו הם מבלים בדרכים. לקראת החופשה מומלץ לבדוק את ידיעותיהם של הילדים בנושאים: חציית הכביש, רכיבה באופניים, נסיעה ברכב, מקומות משחק.

פעילות מסכמת: יצירת שרשרת מסרים בנושאי בטיחות שאותם ירשמו החניכים, ויכניסו לתוך חבילה, שתעבור בין איש לרעהו. כל חניך יצרף את המסר שלו לחבילה. המסרים יאספו ללוח קיר; הוצאת חוזר מסכם של המסרים בנושאי בטיחות לקראת היציאה לחופשה. בחירה של עשרת המסרים החשובים כמו 'עשרת הדיברות', ועוד.

מקורות לחונך בהתאם לנושאי המפגשים

מפגש מספר	שם המפגש	מקורות נוספים לעיון החונך
1	בחירת מסלול הליכה	עצמאים בשטח - משרד החינוך ומשרד התחבורה, ירושלים, 2004 פרק ב', חציית הכביש העצמאית, יחידה 6: "מדוע מסומן כאן מעבר חצייה?"
2	חציית הכביש - מקומות לחצייה - היכן חוצים?	עצמאים בשטח - פרק ב', חציית הכביש העצמאית, יחידה 6: "מדוע מסומן כאן מעבר חצייה?"
3	כללים לחציית הכביש	עצמאים בשטח - פרק ב', חציית הכביש העצמאית, יחידה 7: "חצייה במעבר חצייה מוסדר"
4	תמרורים מה הם אומרים?	אתר הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, www.mot.gov.il/RoadSafety , אוגוסט 2009
5	אנו משמרות הזה"ב	אדום ירוק, חינוך לבטיחות בדרכים בכיתות ב'-ג' מדריך למורה, הטלויזיה החינוכית, משרד החינוך ומשרד התחבורה, 2003, עמ' 78 - 94. אנו משמרות הזה"ב, משרד החינוך, תשס"ג (חוברת וסרטים) סרט: אלופים בזה"ב אתר האגף לזהירות ולבטיחות בדרכים: אוגוסט 2009 http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/zahav
6	המדרכה	הדרך הבטוחה - חוברת לכיתות א'-ג'
7	שדה הראייה	עצמאים בשטח - פרק ב', חציית הכביש העצמאית, יחידה 8: "חציית כביש בצומת"
8	הנוסע ברכב הפרטי	אדום ירוק, חינוך לבטיחות בדרכים בכיתות ב'-ג' מדריך למורה וסרט, הטלויזיה החינוכית, משרד החינוך ומשרד התחבורה, 2003, עמ' 127-139 אתר ארגון "בטרם" http://www.beterem.org , אוגוסט 2009

<p>אדום ירוק, חינוך לבטיחות בדרכים בכיתות ב'-ג' מדריך למורה וסרט הטלוויזיה החינוכית, משרד החינוך ומשרד התחבורה, 2003 , עמ' 141-154 כישורים וקשרים לחיים-מס' 8 "הסעות תלמידים- לנסוע בכבוד ובבטחה זה בידיים שלנו", משרד החינוך, אגף זה"ב ואגף שפ"י, תשס"ז אתר אגף שפ"י, משרד החינוך http://cms.education.gov.il/shefi</p>	<p>הנוסע ברכב הציבורי ובהסעות תלמידים</p>	<p>9</p>
<p>עצמאים בשטח - פרק ג' בחירה, החלטה והתמודדות בסוגיות תעבורה. יחידה 10: "בחירת מסלולי רכיבה על אופניים ובחירת מקומות משחק" אדום ירוק, חינוך לבטיחות בדרכים בכיתות ב'-ג' מדריך למורה וסרט הטלוויזיה החינוכית, משרד החינוך ומשרד התחבורה, 2003 , עמ' 66-77</p>	<p>מקומות משחק</p>	<p>10</p>
<p>ללמוד תנועה - יחידת לימוד בבטיחות בדרכים לכיתות א' - משרד החינוך ומשרד התחבורה, תשס"ד. לנוע בעולם מתנועע - חינוך לבטיחות בדרכים בגן, משרד החינוך ומשרד התחבורה, תשס"ב</p>	<p>תנועה במרחב</p>	<p>11</p>
<p>http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/zahav אתר אגף זה"ב, משרד החינוך, אוגוסט 2009</p>	<p>פעילויות סביב מעגל השנה - חגים ומועדים</p>	<p>12</p>
<p>http://www.rsa.gov.il/Pages/default.aspx אתר הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים</p>	<p>נושאים מגוונים בבטיחות בדרכים</p>	<p>13</p>

